

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΡΟΛΟΓΙΑΣ
(ΕΛΕΤΟ)

SOCIÉTÉ HELLÉNIQUE DE TERMINOLOGIE
(ELETO)

ΗΜΕΡΙΔΑ

Πέμπτη 23 Μαρτίου 2006

Αμφιθέατρο του Γαλλικού Ινστιτούτου Αθηνών

Σίνα 31, Αθήνα

JOURNÉE

Jeudi 23 mars 2006

Auditorium de l'Institut Français d'Athènes

31 Rue Sina, Athènes

Η πρόταση της ΕΛΕΤΟ για τον ορολογικό εμπλουτισμό της ελληνικής γλώσσας

Κώστας Βαλεοντής
Γενικός Γραμματέας της ΕΛΕΤΟ
Πρόεδρος του ΓΕΣΥ

Η Γενική αντιπροσωπεία για τη γαλλική γλώσσα και τις γλώσσες της Γαλλίας (DGLFLF) διακηρύσσει ότι:

«Για να παραμείνει μια γλώσσα ζωντανή και να είναι σε θέση να εκφράσει το σύγχρονο κόσμο σε όλη του την ποικιλία και την πολυπλοκότητα, η νεολογία είναι επιβεβλημένη».

Και εμείς συμφωνούμε απόλυτα με την DGLFLF επισημαίνοντας ότι:

Εφόσον η ανάπτυξη της γνώσης είναι διαρκής, εφόσον η δημιουργία νέων εννοιών είναι ασταμάτητη, είναι επόμενο ότι ο διαρκής ορολογικός εμπλουτισμός μιας γλώσσας είναι ζωτικής σημασίας γι' αυτήν.

1. Τί είναι η Ορολογία και πώς εννοούμε τον ορολογικό εμπλουτισμό της ελληνικής γλώσσας

Ακούμε ή λέμε συχνά:

«**αυτό είναι ειδικός όρος**», ή «**αυτό είναι τεχνικός όρος**», ή ακόμα και «**αυτό είναι ορολογία**»,

εννοώντας ότι μια **λέξη** ή **φράση** δεν ανήκει στη συνήθη, γενική, καθημερινή γλώσσα,

αλλά έχει κάποιο ιδιαίτερο περιεχόμενο γιατί αφορά κάποιο «**ειδικό**» **θεματικό πεδίο**.

Θεματικό πεδίο (ή γνωστικό πεδίο)

ειδικό τμήμα, γενικά, του ανθρώπινου **επιστητού**:
επιστήμη, κλάδος, τομέας, απασχόληση, επάγγελμα, ειδικότητα, τέχνη, ή τεχνική κτλ.

Πού τελειώνει όμως η **γενική γλώσσα** και **από πού** αρχίζουν οι **ειδικές γλώσσες**, οι γλώσσες των ειδικών θεματικών πεδίων;

ειδική γλώσσα = γενική γλώσσα + «είδια γλωσσικά μέσα έκφρασης» (ISO)

ορολόγιο (= σύνολο όρων)

φρασεολόγιο (= σύνολο φράσεων)

υφολογικά και **συντακτικά** γνωρίσματα

Σε πόση έκταση στη σημερινή **γενική** ελληνική γλώσσα χρησιμοποιούνται καθημερινά «**ειδικοί όροι**» από αντίστοιχα «**ειδικά θεματικά πεδία**»;

Πόσο μπορούμε να απογυμνώσουμε την **γενική γλώσσα** από τους **όρους** αυτούς;

Σε ένα σύγχρονο **γενικό λεξικό** της νέας ελληνικής:

Ένα **πολύ μεγάλο ποσοστό** (ίσως και 30-40%) των λέξεων είναι **λέξεις-όροι** που προέρχονται από **ειδικά πεδία**.

Οι **όροι** αυτοί υπάρχουν και χρησιμοποιούνται στη γενική γλώσσα, γιατί **αντιπροσωπεύουν**

- **είτε «γνώσεις»**, από τα πεδία αυτά, που έχουν διαδοθεί και διαχυθεί στην κοινή γλώσσα μέσω της *οικογένειας, του σχολείου, της εργασίας και της κοινωνικής ζωής,*
- είτε **εφαρμογές γνώσεων**, από τα πεδία αυτά, που επηρεάζουν την καθημερινή *ζωή, απασχόληση ή ψυχαγωγία* μας.

Από τυχαία επιλογή 5 σελίδων από ένα γενικό λεξικό (Γ. Μπαμπινιώτης) προέκυψε ότι:

από 123 λέξεις συνολικά

οι 46 είναι λέξεις-όροι από 25 ειδικά θεματικά πεδία,
ανήκουν, βασικά, στις **ειδικές γλώσσες** των πεδίων αυτών,
αλλά έχουν περάσει και χρησιμοποιούνται – άλλες συχνά άλλες
σπάνια – στη **γενική γλώσσα**.

Μερικές από αυτές τις λέξεις– με σειρά συχνότητας χρήσης:

**επίθεση, επίθετο, επιθεώρηση, συμπίεση, σύμπλεγμα,
συμπλέκτης, φωταγωγός, γεννήτρια, επιθηλίωμα, ...**

Στα σχετικά θεματικά πεδία περιλαμβάνονται:

**ιατρική, φυσική, γλωσσολογία, μουσική, ναυσιπλοΐα, θέατρο,
λογοτεχνία, ποίηση, ψυχολογία, τηλεπικοινωνίες, χημεία, ...**

Η εκπαίδευση συντελεί σημαντικά σ' αυτήν τη **διάχυση των γνώσεων** – επομένως και των **όρων** – των **ειδικών γλωσσών** στη γενική γλώσσα.

Δεν είναι μόνο τα **γλωσσικά «μαθήματα»** που διδάσκουν **«γλώσσα»** στο μαθητή.

Σχεδόν κάθε «μάθημα» περιγράφεται και μεταδίδεται στο μαθητή μέσω μιας **ειδικής γλώσσας**, πολλοί από τους **όρους** της οποίας μένουν και εμπλουτίζουν το λεξιλόγιο του μαθητή.

π.χ. σε έναν απόφοιτο λυκείου **λέξεις-όροι** ή ακόμα και **φράσεις** που αντιπροσωπεύουν μαθηματικές έννοιες όπως

«τετράγωνο», «μεσοκάθετος», «ορθή γωνία», «τετραγωνική ρίζα», «διακρίνουσα», «συνάρτηση», «παράγωγος»,

είναι οικείες και μπορεί να τις χρησιμοποιεί στον γενικό λόγο του, τόσο με την **κυριολεκτική σημασία** όσο και με διάφορες **μεταφορικές σημασίες** τους.

Η γνώση, όμως, δεν περιέχεται σ' αυτό καθαυτό το **Λεξικό** μιας γλώσσας,

αλλά στις **έννοιες** που περιγράφονται και αποδίδονται μέσω των λέξεων του Λεξικού.

Μπορεί να **αποστηθίσει** κανένας ένα **ολόκληρο λεξικό**.

Δεν θα έχει αποκτήσει **καμιά άλλη γνώση** – εκτός από το να το «παπαγαλίσει» ολόκληρο – **αν δεν έχει μάθει την αντιστοίχιση λέξεων ή πολυλεκτικών μονάδων με τις μονάδες της γνώσης, που είναι οι έννοιες...**

Οι **έννοιες** είναι δημιουργήματα του **ανθρώπινου νου** που αντιπροσωπεύουν, **ατομικά ή ομαδοποιημένα**, τα **αντικείμενα** του **εξωτερικού** και του **εσωτερικού** κόσμου μας.

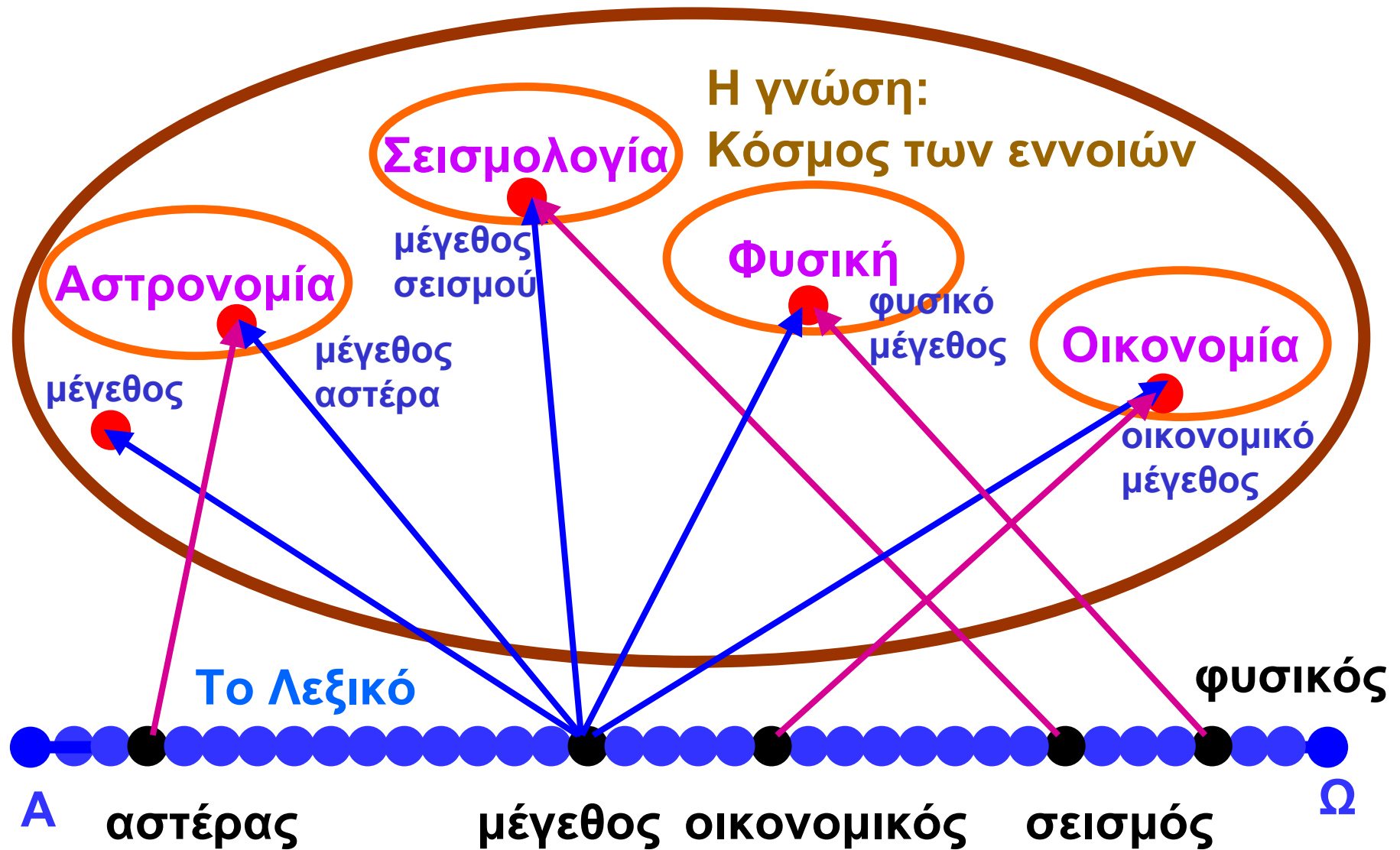
Κάθε **έννοια**

- δηλώνεται **περιγραφικά** με μια φράση: τον **ορισμό** της – ο οποίος την **οριοθετεί** πλήρως σε σχέση με όλες τις άλλες **έννοιες** – και
- παριστάνεται **συμβατικά** με την **κατασήμανσή** της, που είναι είτε λεκτική (**όνομα** ή **όρος**) είτε μη λεκτική (**σύμβολο**).

Ένώ το **Λεξικό** (**σύνολο λέξεων**) είναι μια ακολουθιακή (συνήθως αλφαβητική) παράθεση των λέξεων μιας γλώσσας, ο **κόσμος των εννοιών**, ο κόσμος της **γνώσης** που υπάρχει πίσω από το Λεξικό, έχει τη δική του δομή που αποτελείται από **συστήματα εννοιών**.

Ανάμεσα στα δύο σύνολα (σύνολο λέξεων, σύνολο εννοιών) δεν υπάρχει αντιστοιχία ένα προς ένα.

Οι έννοιες παριστάνονται με όρους, που αποτελούνται από μία ή περισσότερες λέξεις ο καθένας

Αφού οι όροι είναι συμβατικές **παραστάσεις** των **εννοιών**,

ενώ οι λέξεις μόνες τους δεν φτάνουν για το σκοπό αυτό,

είναι επόμενο ότι:

εκτός από την **περιγραφή** της γνώσης
και η **μετάδοση** της γνώσης
γίνεται με τη χρήση των **όρων**

A

Μετάδοση της γνώσης

Π

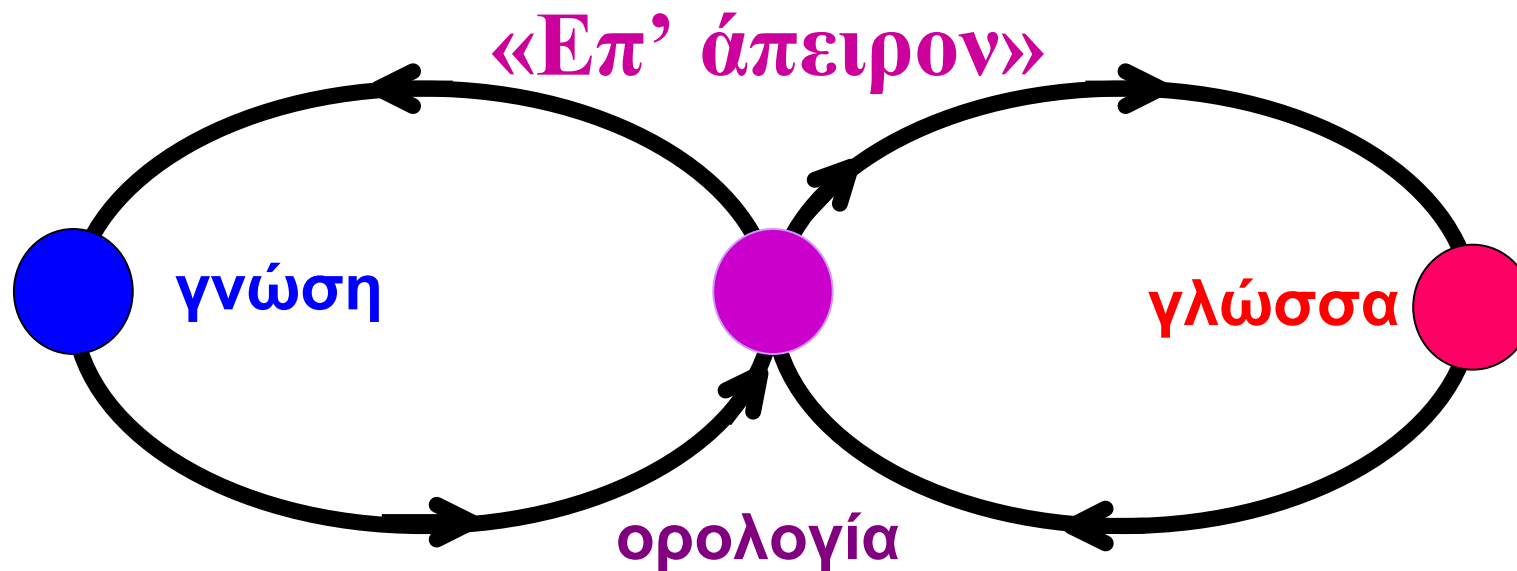
προφορική ομιλία μέσω του αέρα ή μέσω τηλεφώνου ή ραδιοπομπού,
γραπτό κείμενο τυπωμένο σε χαρτί
ηλεκτρονικό κείμενο σε δισκέτα
ή μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου,
άλλο μέσο ...

Η **γνώση** διατυπώνεται γλωσσικά (μετατρέπεται σε **γλώσσα**) από τον **αποστολέα A** με τη χρήση των κατάλληλων **όρων** και διαβιβάζεται μέσω του **καναλιού μετάδοσης** ως **γλώσσα** στον **παραλήπτη Π**, ο οποίος μέσω της **αντίστροφης μετατροπής** αποκτά τη **γνώση**.

Για να γίνει η «**αντίστροφη μετατροπή**» ο παραλήπτης Π πρέπει να **γνωρίζει** – ή αν ως τότε δεν γνώριζε πρέπει να **μάθει** – όλους τους απαραίτητους **όρους** (φυσικά με τις αντίστοιχες **έννοιες** !)

Η «αέναη» διαδρομή

Η αδιάλειπτη κίνηση από τη **γνώση** στη **γλώσσα** και αντίστροφα μέσω της **ορολογίας** (των όρων)

Αδιάλειπτα η γνώση
μέσω των **όρων**
αναπτύσσει και
εμπλουτίζει τη **γλώσσα**

Αδιάλειπτα η γλώσσα
μέσω των **όρων**
περιγράφει και μεταδίδει
τη **γνώση**

Το επιστημονικό πεδίο που ασχολείται με τη **συστηματική περιγραφή** και τη **μετάδοση** της **γνώσης** μέσω των **όρων** είναι η **Ορολογία**.

Η **Ορολογία** ασχολείται:

- με τη **μελέτη** και **περιγραφή** των **σχέσεων** μεταξύ των **εννοιών** κάθε θεματικού πεδίου και την **συγκρότηση** των **συστημάτων εννοιών** του υπόψη πεδίου,
- με την **περιγραφή** των **εννοιών** των θεματικών πεδίων μέσω των **ορισμών** τους και με τη **μελέτη** της **κατασήμανσής** τους με **ονόματα** και **όρους** ή με **σύμβολα**,
δηλαδή με τη **μελέτη** των **σχέσεων αντιστοιχίας** μεταξύ **εννοιών** και **όρων**, ή – ταυτόσημα – μεταξύ **γνώσης** και **γλώσσας**,

- με τη δημιουργία **νέων τέτοιων αντιστοιχιών** σε περιπτώσεις **νέων εννοιών** – που προκύπτουν από τη συνεχή ανάπτυξη της γνώσης – μέσω της αντιστοίχισης των νέων εννοιών με **υπάρχουσες λέξεις ή φράσεις ή με νεόκοπες λέξεις (νεολογισμούς)**,
- με την **συγκριτική εξέταση** των ίδιων **συστημάτων εννοιών** σε **διάφορες γλώσσες** και την **επισημάνση, διατύπωση και τυποποίηση** των σχέσεων μεταξύ των **ισοδύναμων όρων** σε δύο ή περισσότερες γλώσσες,
- με την, μέσω της πληροφορικής τεχνολογίας, **δημιουργία, επεξεργασία, παρουσίαση και διαχείριση ορολογικών δεδομένων** και την παραγωγή έντυπων και/ή ηλεκτρονικών **ορολογικών προϊόντων** όπως ορολογικών λεξικών / λεξιλογίων / γλωσσαρίων καθώς και βάσεων και τραπεζών ορολογικών δεδομένων.

Εν ολίγοις, η **Ορολογία**:

- *μελετά,*
- *οργανώνει,*
- *εμπλουτίζει και*
- *αναπτύσσει*

ΤΙΣ ΕΙΔΙΚΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ των διάφορων **Θεματικών πεδίων** ώστε να περιγράφουν και να μεταφέρουν σωστά τις αντίστοιχες **γνώσεις**.

Η **γνώση** δεν σταματά να **αυξάνεται** και να **προάγεται** συνεχώς.

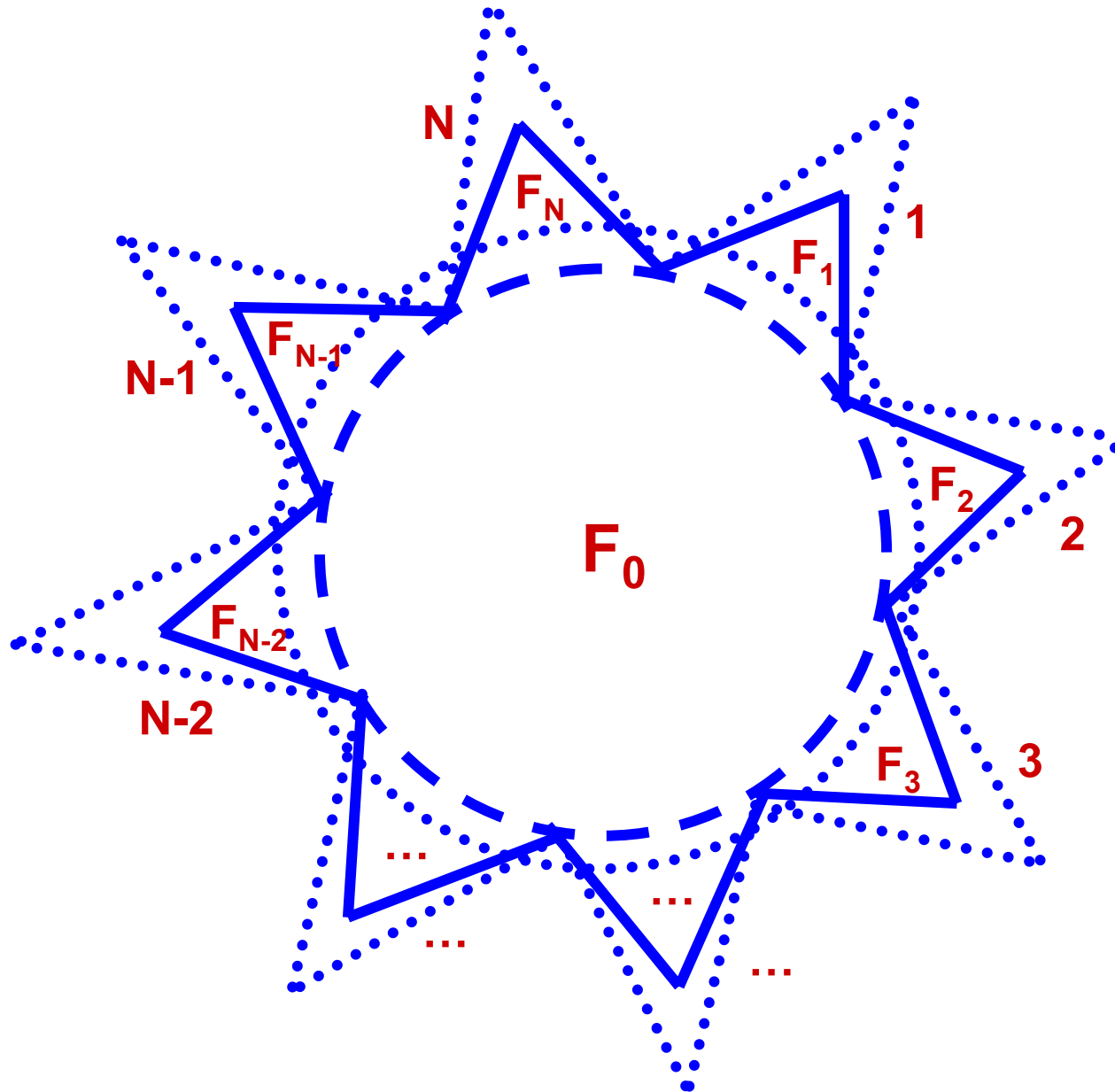
Και αυτό γιατί είναι συνυφασμένη με τον ίδιο τον **άνθρωπο**. Είναι η κατ' εξοχήν ιδιότητα του **ανθρώπου**.

Μιλώντας σήμερα για **ανάπτυξη** και **προαγωγή** της γνώσης,

έχουμε υπόψη μας την **ανάπτυξη** και **προαγωγή** των διάφορων θεματικών πεδίων, που συνεπάγεται:

- **δημιουργία/απόκτηση νέας γνώσης** σε καθένα από αυτά,
- **οργάνωση** και **διάδοση** αυτής της γνώσης και
- συν τω χρόνω **εφαρμογή** της στην καθημερινή βιωτική και πολιτισμική μας δραστηριότητα.

Με την **ανάπτυξη των θεματικών πεδίων**
η περιγραφή της νέας γνώσης με **νέα γλωσσικά**
στοιχεία συντελεί σε **ορολογικό εμπλουτισμό των**
ειδικών γλωσσών,
ο οποίος, στη συνέχεια – με τη **χρήση και διάδοση**
των **όρων** – **συνεπάγεται και τον ορολογικό**
εμπλουτισμό της γενικής γλώσσας.

Το «αστέρι» της γλώσσας.

Ο κύκλος F_0 της γενικής γλώσσας με τις «ακτίνες» των ειδικών γλωσσών F_1, F_2, \dots, F_N των θεματικών πεδίων $1, 2, \dots, N, \dots$

Εφόσον η ανάπτυξη της γνώσης είναι **διαρκής**,
εφόσον η δημιουργία **νέων εννοιών** είναι ασταμάτητη,
είναι επόμενο ότι
ο **διαρκής ορολογικός εμπλουτισμός** μιας γλώσσας
είναι **ζωτικής σημασίας** γι' αυτήν.

Η **διεθνοποίηση** της *Επιστήμης* είναι μια από τις μεγάλες κατακτήσεις του ανθρώπου, γιατί αποτελεί την κατάργηση των στεγανών της γνώσης και τη διάθεση των αποτελεσμάτων και επιτευγμάτων της σε ολόκληρο τα ανθρώπινο γένος.

Από τα πρώτα βήματα της επιστήμης, αυτή η **διεθνοποίηση** ενείχε και το σπέρμα της **επικράτησης** κάποιας ή κάποιων συγκεκριμένων γλωσσών· των **γλωσσών επικοινωνίας** των επιστημόνων μεταξύ τους.

Σήμερα στην **διεπιστημονική επικοινωνία** πολύ λίγες γλώσσες χρησιμοποιούνται· και όλες τις επισκιάζει η **αγγλική**.

Σήμερα η **γνώση παράγεται κυρίως στην αγγλική γλώσσα και σε όλες σχεδόν τις άλλες γλώσσες είναι εισαγόμενη**.

Τα πορίσματα της Επιστήμης, οι νέες γνώσεις, για να γίνουν **κοινές** για τους **λαούς** θα πρέπει να διατυπωθούν **για τον κάθε λαό στη γλώσσα του**· για μας φυσικά στην **ελληνική γλώσσα**.

Γνώση, όμως, μεταδίδουν και τα μέσα μαζικής επικοινωνίας.

Κάτω από την πίεση της επικαιρότητας οι ειδήσεις που μεταφέρουν **νέα γνώση**,

όταν μάλιστα αφορούν **θεματικά πεδία αιχμής**,

είτε περιγράφονται με **ξενόγλωσσους όρους** είτε με «**ελληνικούς**» όρους που έχουν επιλεγεί με προφανή προχειρότητα από «**αναρμόδια**» άτομα **που δεν έχουν καμία σχέση** με την εν λόγω γνώση.

Πολλοί από τους όρους αυτούς

– είτε **ξενόγλωσσοι** είτε **σαφώς λανθασμένοι ελληνικοί** –

«**περνούν**» στο ευρύ κοινό δημιουργώντας, στη συνέχεια, **προβλήματα στην ορολογία του σχετικού θεματικού πεδίου**.

Η **είδηση ή γνώση** που μπορεί να παρασταθεί με μορφές κατάλληλες (όπως **σημεία, σύμβολα, εικόνες, ήχους**) για ανακοίνωση, αποθήκευση ή επεξεργασία – και επομένως μπορεί να αποσταλεί, να μεταδοθεί και να παραληφθεί, δηλαδή να **διακινηθεί** – ορίζεται ακριβώς ως **πληροφορία**.

Αυτή η οντότητα, η «**πληροφορία**», αποτελεί σήμερα ένα σημαντικό «**αγαθό**» που διακινείται ταχύτατα ανά τον κόσμο μέσω του **παγκόσμιου διαδικτυακού ιστού του Ίντερνετ** και δίνει μεγάλη ελευθερία κινήσεων και σαφή πλεονεκτήματα σ' αυτόν που το διαθέτει

(εποχή της **Κοινωνίας της Πληροφορίας**).

Σ' αυτήν την **κυκλοφορία της πληροφορίας** εύκολα φαίνεται ο ρόλος που παίζει η **γλώσσα** ως βασικός **κώδικας** για τη μετάδοση της γνώσης.

Βασική υποδομή είναι οι λεγόμενοι **γλωσσικοί πόροι**:

- **γλωσσικά στοιχεία** (έγγραφα, παραστατικά, προφορική ομιλία) που **πληροφοριοποιούνται, διακινούνται** ηλεκτρονικά, **αποπληροφοριοποιούνται** και διατίθενται για χρήση,
- **τεράστιες τράπεζες** ή μικρότερες **βάσεις δεδομένων**, που διαθέτουν το **περιεχόμενό** τους δωρεάν ή όχι.
- **πληροφοριακά/ενημερωτικά στοιχεία** που είναι διαθέσιμα σε όποιον τα αναζητήσει,
- **γλωσσικοί θησαυροί** ή **επιγραμματικά λεξικά** (γενικά ή ειδικά), **μονόγλωσσα** ή **πολύγλωσσα**, κ.ά.

Για την **αναζήτηση** και **άντληση** όλου αυτού του γλωσσικού υλικού,

αποτελεί **κλειδί** η χρήση των **όρων** και ιδιαίτερα των **διαγλωσσικών ισοδυναμιών όρων** που εξασφαλίζονται χάρη στην εργασία της **Ορολογίας**.

Για την ουσιαστική παρουσία της **ελληνικής γλώσσας** στο **Ίντερνετ** και στην **Κοινωνία της Πληροφορίας** χρειάζονται δύο πράγματα:

- δημιουργία, οργάνωση, συνεπής ενημέρωση και εμπλουτισμός **ελληνόγλωσσου περιεχομένου** και
- δημιουργία και εξάπλωση αξιόπιστων και εύχρηστων **δικτυακών εργαλείων** πλοήγησης, αναζήτησης, επεξεργασίας κτλ. στην **ελληνική γλώσσα**.

Και τα δύο προϋποθέτουν – συν τοις άλλοις –
δραστηριοποίηση και συμβολή της Ορολογίας:

- δημιουργία **έγκυρων ελληνικών ισοδύναμων όρων** σε όλα τα θεματικά πεδία·
- δημιουργία, διασύνδεση και ευρεία διάθεση **πολύγλωσσων τραπεζών και βάσεων ορολογικών δεδομένων** οι οποίες να συμπεριλαμβάνουν και την ελληνική γλώσσα·
- δημιουργία, έκδοση και διάθεση, σε έντυπη και κυρίως σε ηλεκτρονική μορφή, **ορολογικών λεξιλογίων, λεξικών και γλωσσαρίων, κ.ά.)**

2. Η Ορολογία στην Ελλάδα πριν από την Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας (1992)

Συστηματικές συλλογικές προσπάθειες αρχίζουν ύστερα από την ίδρυση (1976) του **Ελληνικού Οργανισμού Τυποποίησης (ΕΛΟΤ)**, με τις **τεχνικές επιτροπές τυποποίησης** που ιδρύει.

Κύριο έργο των τεχνικών επιτροπών είναι η **μεταφορά** ξένων προτύπων, όπως **διεθνών, ευρωπαϊκών ή άλλων χωρών**, στην **ελληνική γλώσσα**.

Τεχνικές Επιτροπές και Ομάδες Εργασίας που διακρίθηκαν για το έργο τους στην Ορολογία είναι:

- **ΕΛΟΤ/ΤΕ2/ΟΕ5** «Ακουστική - Ηχομόνωση»
- **ΕΛΟΤ/ΤΕ36** «Χημική Ορολογία», που λειτουργούσε στην Ένωση Ελλήνων Χημικών (ΕΕΧ)
- **ΕΛΟΤ/ΤΕ48/ΟΕ1** «Ορολογία Πληροφορικής» που λειτουργούσε στο ΕΛΚΕΠΑ και σήμερα είναι στον ΕΛΟΤ και
- πάνω από όλες η **Μόνιμη Ομάδα Τηλεπικοινωνιακής Ορολογίας (ΜΟΤΟ)** που τη λειτουργία της έχει αναλάβει ΟΤΕ.

Παράλληλα, η Τεχνική Επιτροπή **ΕΛΟΤ/ΤΕ21 «Αρχές Τεχνικής Ορολογίας»**, υποστηριζόμενη από το **ΤΕΕ**, εκπόνησε **πρότυπα για τις αρχές της Ορολογίας**.

Αναλυτική **παρουσίαση** και **ερμηνεία** με παραδείγματα εφαρμογής αυτών των προτύπων εκδόθηκε από τον **ΕΛΟΤ**.

Στον ιατρικό τομέα η Εταιρεία Ιατρικών Σπουδών ίδρυσε το **Κέντρο Ελληνικής Ιατρικής Πληροφόρησης, Ορολογίας και Τεκμηρίωσης» (ΙΑΤΡΟΤΕΚ)** με αξιόλογο ορολογικό έργο στην Ιατρική.

Στον Πανελλήνιο Σύλλογο Διπλωματούχων Μηχανολόγων-Ηλεκτρολόγων (**ΠΣΔΜ-Η**) λειτούργησε και δραστηριοποιήθηκε, για ένα διάστημα, η **«Μόνιμη Επιτροπή Ορολογίας» (ΜΕΠΟ)**.

Σημαντικές ήταν και οι προσπάθειες του **Γραφείου Επιστημονικής Ορολογίας και Νεολογισμών** της **Ακαδημίας Αθηνών**.

Τα διάφορα συλλογικά όργανα που ασχολούνται με την απόδοση όρων του θεματικού πεδίου τους αντιμετωπίζουν **διαπεδιακές έννοιες**

(με αντίστοιχους ξενόγλωσσους όρους)

και χρειάζεται να τις **αποδώσουν** στα ελληνικά.

Στην περίπτωση αυτή υπάρχει **άμεση ανάγκη οροδοτικής εναρμόνισης.**

Χωρίς αυτήν την εναρμόνιση δημιουργούνται **πολλά συνώνυμα** για την **ίδια έννοια**, που δημιουργούν προβλήματα στη **διαπεδιακή επικοινωνία.**

Μετά από πρόταση της **ΜΟΤΟ** και συζητήσεις που έγιναν το 1990 – 1991, συντάχθηκε η

«Συμφωνία αμοιβαίας αναγνώρισης εργασιών των επιτροπών και ομάδων εκπόνησης ελληνικής ορολογίας»,

που προέβλεπε την **αποδοχή** των αποδόσεων των όρων που έχουν εκπονηθεί από άλλες επιτροπές ή ομάδες με σχετικές προϋποθέσεις.

Ως τον **Φεβρουάριο του 1991** η Συμφωνία υπογράφηκε από τις Επιτροπές/Ομάδες:

- **ΜΟΤΟ** (Τηλεπικοινωνίες)
- **ΜΕΠΟ** (ΠΣΔΜ-Η)
- **ΕΛΟΤ/ΤΕ21** (Αρχές και Μέθοδοι Ορολογίας)
- **ΕΛΟΤ/ΤΕ2/ΟΕ5** (Ακουστική)
- **ΕΛΟΤ/ΤΕ48/ΟΕ1** (Πληροφορική)

**3. Πρώτη προσπάθεια εθνικού ορολογικού συντονισμού
(Συντονισμένο Ερευνητικό Πρόγραμμα «Απόδοση
ορολογίας στα ελληνικά»)**

Μάρτιος 1990. Οι καθηγητές

Θ. Π. Τάσιος

Γ. Μπαμπινιώτης

Ι. Παπαδημητρίου και

Γ. Κουμάντος

πρότειναν στον τότε Γενικό Γραμματέα Έρευνας και Τεχνολογίας *Περικλή Θεοχάρη*, την εκτέλεση

Συντονισμένου Προγράμματος για την απόδοση ορολογίας στην ελληνική γλώσσα.

**3. Πρώτη προσπάθεια εθνικού ορολογικού συντονισμού
(Συντονισμένο Ερευνητικό Πρόγραμμα «Απόδοση
ορολογίας στα ελληνικά»)**

Σεπτέμβριος 1990 με απόφαση της ΓΓΕΤ:

Ομάδα Εργασίας «Απόδοση Ορολογίας»:

Μέλη: **Θ. Π. Τάσιος, συντονιστής της Ομάδας**

Κ. Βαλεοντής

Ε. Γαλιώτου

Ε. Γιαννακουδάκης

Τ. Γιοχάλας

Σ. Διάμεσης

Δ. Θεολογίτης

Γ. Κοντορούπης

Α. Κορογιαννάκης

Γ. Μπαμπινιώτης

Α. Παπαχρήστου

Β. Σάμιος

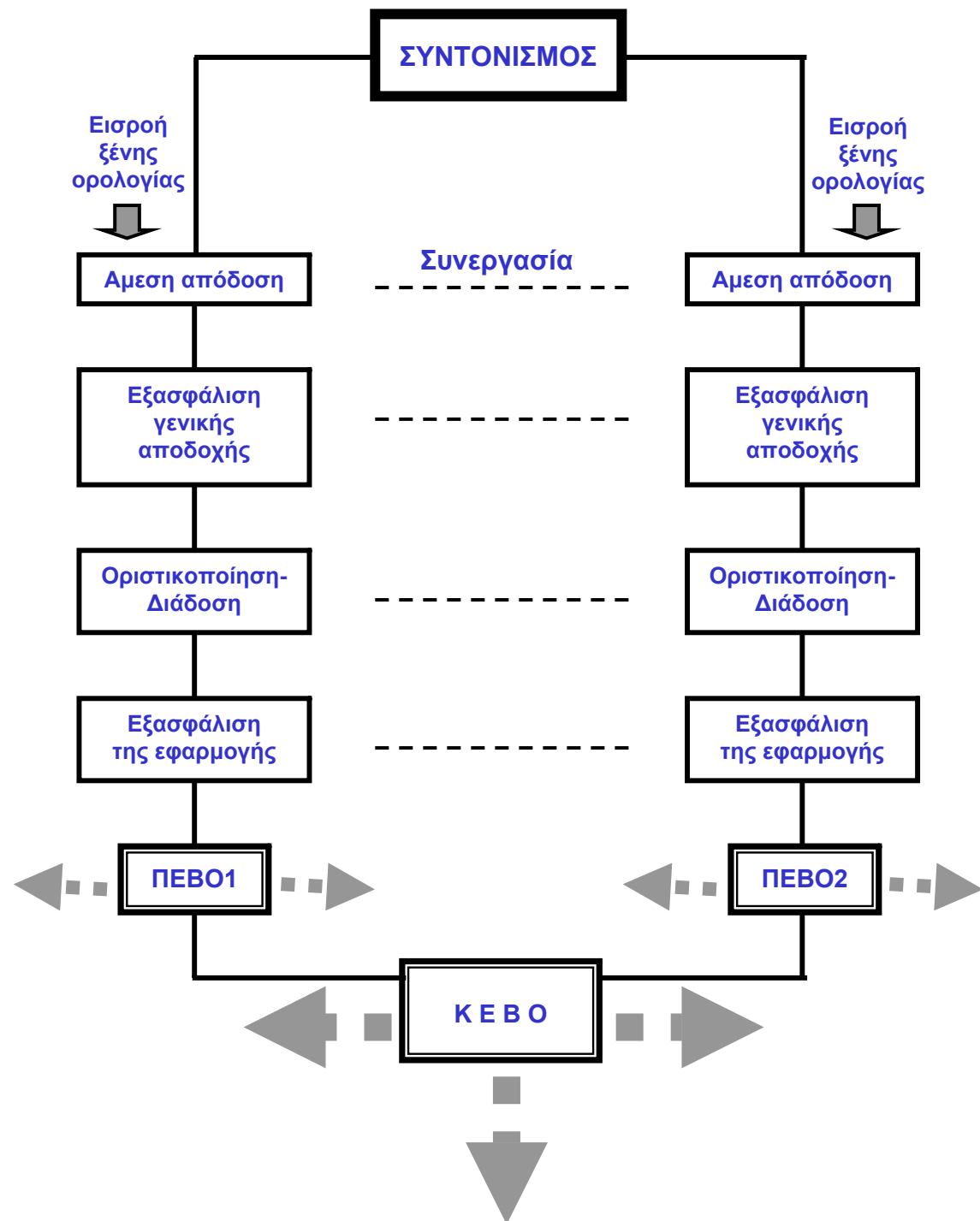
Αντικείμενο της Ομάδας Εργασίας:

- να διερευνηθεί η υπάρχουσα κατάσταση και
- να εκπονηθεί Συντονισμένο Ερευνητικό Πρόγραμμα (ΣΠ) με θέμα την Απόδοση Ορολογίας σε εθνική κλίμακα.

Η Ομάδα «Απόδοση Ορολογίας» ολοκλήρωσε το έργο της και συνέταξε και υπέβαλε, τον Μάιο του 1991, στη ΓΓΕΤ την Τελική Έκθεσή της

Το Συντονισμένο Πρόγραμμα αποσκοπούσε:

- στον **σχεδιασμό** και **προετοιμασία** λειτουργίας ενός **μόνιμου μηχανισμού** για την **έγκαιρη** εκπόνηση, καθιέρωση και διάδοση ελληνικής ορολογίας αντίστοιχης προς την ξενόγλωσση ορολογία, και
- στη **δημιουργία** και **διαχείριση** μιας **Κεντρικής Βάσης Ορολογίας (ΚΕΒΟ)** στην οποία θα συνέρρεαν οι παραγόμενοι όροι κάθε κλάδου (επιστήμης, τέχνης, τεχνολογίας) από τις **Περιφερειακές Βάσεις Ορολογίας (ΠΕΒΟ)** των υπαρχόντων ή μελλοντικών **οργάνων εκπόνησης ορολογίας (ΟΕΚΟ)**, και η οποία
 - θα ήταν σε **διαρκή ετοιμότητα** να εξυπηρετήσει **κάθε φορέα** ή **ιδιώτη** ενδιαφερόμενο για **ελληνική ορολογία**,
 - θα ήταν **διαθέσιμη** για τη διενέργεια **συγκριτικών μελετών** ελληνικών και ξένων επιστημονικών όρων
 - θα ήταν σε **στενή επικοινωνία** και συνεργασία με την Κοινοτική Τράπεζα Ορολογίας **EURODICAUTOM** και με άλλες παρόμοιες **τράπεζες/βάσεις άλλων χωρών**.

Η ροή της εκπόνησης ελληνικών όρων μετά το πέρας του Συντονισμένου Προγράμματος όπως είχε προταθεί στην τελική έκθεση της Ομάδας «Απόδοση Ορολογίας» της Γ.Γ.Ε.Τ. το 1991

ΠΕΒΟ: Περιφερειακή Βάση Ορολογίας

ΚΕΒΟ: Κεντρική Βάση Ορολογίας

Το **Συντονισμένο Πρόγραμμα** που πρότεινε η Ομάδα «Απόδοση Ορολογίας»

ήταν **πρωτοποριακό** για τα ελληνικά δεδομένα του 1991.

Ήταν μια **σοβαρή φωνή** για να αρχίσει **ουσιαστικά**, σε εθνική κλίμακα, ο **ορολογικός συντονισμός**.

Δυστυχώς, όμως, τα **ώτα** των νέων «αρμόδιων» υπηρεσιακών παραγόντων **κάθε άλλο παρά ευήκοα** ήταν.

4. Ίδρυση της ΕΛΕΤΟ – Διήμερο «Τυποποίηση Ορολογίας» – Δραστηριότητες παραγωγής όρων – Συνέδρια «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»

Ενώ η τελική έκθεση της Ομάδας «Απόδοση Ορολογίας» παρέμενε στα συρτάρια της ΓΓΕΤ

και με την απογοήτευση όλων των ασχολουμένων με την Ορολογία ότι ήταν ματαιοπονία να περιμένουν ότι θα συγκινηθεί το «κράτος»,

άρχισαν οι διεργασίες της ίδρυσης της Ελληνικής Εταιρείας Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ), ως διεπιστημονικού συλλογικού οργάνου, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, το οποίο καλύπτει κάθε γνωστικό πεδίο.

18 Ιουνίου 1992: Ιδρυτική Συνέλευση της ΕΛΕΤΟ σε αίθουσα του **Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών**.

Το Καταστατικό υπέγραψαν **46 ιδρυτικά μέλη**.

Το Καταστατικό της ΕΛΕΤΟ προβλέπει τη συμμετοχή όχι μόνο φυσικών προσώπων, αλλά και συλλογικών οργάνων που ασχολούνται με την Ορολογία.

Επίσης, προβλέπει εκτός από την ύπαρξη **Διοικητικού Συμβουλίου** και

την ύπαρξη αυτόνομου **Γενικού Επιστημονικού Συμβουλίου (ΓΕΣΥ)**, με προοπτική να υπάγονται σ' αυτό κλαδικά Ειδικά Επιστημονικά Συμβούλια.

Στην υπό ίδρυση ΕΛΕΤΟ προσχώρησαν από την αρχή και **7 ιδρυτικά συλλογικά μέλη:**

(1) ΜΟΤΟ

(2) ΕΛΟΤ/ΤΕ48/ΟΕ1

(3) ΕΛΟΤ/ΤΕ2/ΟΕ5

(4) ΕΛΟΤ/ΤΕ21

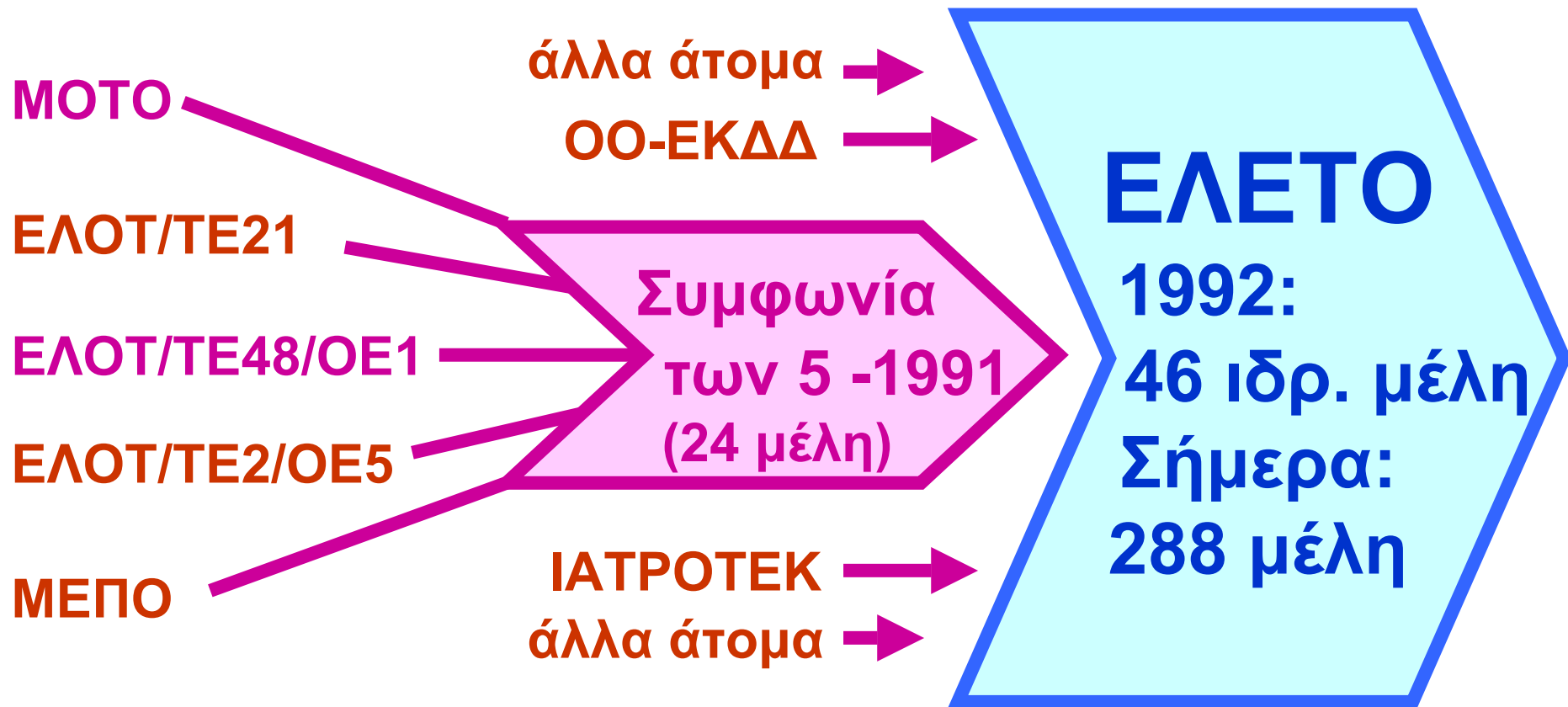
(5) ΜΕΠΟ

(6) ΙΑΤΡΟΤΕΚ - Κέντρο Ελληνικής Ιατρικής Πληροφόρησης, Ορολογίας και Τεκμηρίωσης της Εταιρεία Ιατρικών Σπουδών (**ΕΙΣ**),

(7) Ομάδα Ορολογίας Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης (**ΕΚΔΔ**),

Η πορεία προς την ίδρυση της Ελληνικής Εταιρείας Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ)

Απόφαση Αρ.2617/1992 του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών

**Το Νοέμβριο του 1992, με διοργανωτές το ΤΕΕ
και τον ΕΛΟΤ**

**(Επιτροπή ΕΛΟΤ/ΤΕ21 – ιδρυτικό συλλογικό
μέλος της ΕΛΕΤΟ – με υπεύθυνο την αείμνηστη
Μαίρη Παπαδάκη και με εκπρόσωπο του
ΕΛΟΤ το διευθυντή Βασίλη Α. Φιλόπουλο),**

διεξήχθη το:

Διήμερο «Τυποποίηση Ορολογίας».

Στο Διήμερο «**Τυποποίηση Ορολογίας**»

- συνέβαλαν **όλα τα ενεργά μέλη** των **υπαρχουσών επιτροπών/ομάδων Ορολογίας**, που μόλις είχαν **ιδρύσει την ΕΛΕΤΟ** αποτελώντας την πλειονότητα των επιστημόνων που παρουσίασαν επιστημονικές ανακοινώσεις,
- ο δε πρόεδρος της ΕΛΕΤΟ **Βασίλης Φιλόπουλος** έφερε κυρίως το βάρος του συντονισμού της διοργάνωσης.

Για τους λόγους αυτούς το **Διήμερο Ορολογίας** μπορεί να θεωρηθεί ως **το μη αριθμημένο πρώτο Συνέδριο της ΕΛΕΤΟ.**

Πρόεδρος της Οργανωτικής Επιτροπής του Διημέρου
«Τυποποίηση Ορολογίας» :

ο ένθερμος υποστηρικτής της ελληνικής ορολογίας,
καθηγητής **Θεοδόσης Τάσιος**,

που είχε ήδη συνδέσει το όνομά του με την ελληνική
ορολογία από το 1990-91,

ως **συντονιστής** της ομάδας «Απόδοση Ορολογίας».

Στα Συμπεράσματα του Διημέρου «Τυποποίηση
Ορολογίας», όπως αυτά διατυπώθηκαν κατά το
κλείσιμο του Συνεδρίου,

έγινε **έκκληση** προς την Πολιτεία για να «βγει από το
συρτάρι» η Τελική Έκθεση της ομάδας «Απόδοση
Ορολογίας»,

αλλά κανένα αποτέλεσμα!

Εν τω μεταξύ

ορισμένα δραστήρια **Συλλογικά Μέλη** της **ΕΛΕΤΟ** ασχολούνται **εντατικά** με την εκπόνηση ελληνικών όρων στους τομείς τους.

Τα έργα που εκπονούν εκδίδονται σε **φωτοαντιγραφημένα δίγλωσσα λεξιλόγια** ή σε **βιβλία** και τα περισσότερα (όπως **όλα** τα έργα της ΜΟΤΟ) **διατίθενται δωρεάν**.

Πολλά από αυτά αποστέλλονται σε **δημόσιες υπηρεσίες** και αλλού.

Από το **2001** (Πληροφορική) και **2003** (Τηλεπικοινωνίες) άρχισε και η **δωρεάν ηλεκτρονική διάθεση όρων** από την **ΕΛΕΤΟ** και τους αντίστοιχους συνεργαζόμενους φορείς (**ΟΠΑ** και **ΟΤΕ**).

Η ΕΛΕΤΟ (Συλλογικά Μέλη και Ειδικές Ομάδες)

συνέβαλε σημαντικά στην απόδοση στην ελληνική γλώσσα **αρκετών χιλιάδων όρων** της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Όρων **EURODICAUTOM** (19 συλλογές από αντίστοιχα θεματικά πεδία):

ΜΟΤΟ και Ειδ.Ομάδα Ωκεανογραφίας:	3.000 όροι
EDIC 9507 (1996-97):	12.463 όροι
EDIC 9909 (2000):	16.200 όροι

(Στα έργα **EDIC 9507** και **EDIC 9909** η ΕΛΕΤΟ συνεργάστηκε με το μεταφραστικό γραφείο «ΟΜΑΔΑ»)

1996 - ΔΣ της ΕΛΕΤΟ: Αποφάσισε τη θεσμοθέτηση διεξαγωγής Συνεδρίων Ορολογίας ανά διετία

1ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»
(Αθήνα 1997, **37** ανακοινώσεις).

2ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»
(Αθήνα 1999, **30** ανακοινώσεις, **200** σύνεδροι).

3ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»
(Αθήνα 2001, **30** ανακοινώσεις, **200** σύνεδροι).

4ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»
(Αθήνα 2003, **31** ανακοινώσεις, **240** σύνεδροι).

5ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»
(Λευκωσία 2005, **28** ανακοινώσεις, **120** σύνεδροι).

Σε όλα σχεδόν τα συνέδρια, συνεργάστηκαν με την ΕΛΕΤΟ οι ακόλουθοι φορείς:

- Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
- Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο
- Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
- Πανεπιστήμιο Πατρών
- Ιόνιο Πανεπιστήμιο
- Γαλλικό Ινστιτούτο Αθηνών
- Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος
- Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης
- Ινστιτούτο Επεξεργασίας του Λόγου
- Οργανισμός για τη Διεθνοποίηση της Ελληνικής Γλώσσας
- Πανελλήνιος Σύλλογος Επαγγελματιών Μεταφραστών
- Πανεπιστήμιο Κύπρου (κύριος συνδιοργανωτής του 5ου)

Από το 1993 η ΕΛΕΤΟ εκδίδει το **διμηνιαίο έντυπο “ΟΡΟΓΡΑΜΜΑ”**, το οποίο αποστέλλεται δωρεάν

α) ταχυδρομικώς σε **800** αποδέκτες και

β) ηλεκτρονικώς σε περισσότερους από **1.000** αποδέκτες.

5. Δεύτερη προσπάθεια εθνικού ορολογικού συντονισμού (ΕΠΟΣ)

1999: Νέα πρωτοβουλία της ΓΓΕΤ: **ΕΠΟΣ** (Εθνικό Πρόγραμμα Ορολογικού Συντονισμού),

Το ΕΠΟΣ είχε σκοπό να *ενεργοποιήσει* μεγάλο αριθμό ειδικών, αλλά και πολλών ενδιαφερομένων,

σε μεγάλο πλήθος θεματικών πεδίων,

για τη δημιουργία εκατοντάδων χιλιάδων **σύγχρονων ελληνικών όρων**,

που θα εξασφάλιζαν στην **ελληνική γλώσσα** την πρέπουσα θέση της στην Κοινωνία της Πληροφορίας.

Ήταν ένα πρόγραμμα εξαετές (2001-2006) που υποβλήθηκε στο Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης.

Η εξαετία, όμως, παρήλθε και η **κρατική ορολογική απραξία** εξακολουθεί...

Θεσμικοί Φορείς του ΕΠΟΣ

Το ΕΠΟΣ είναι **πρωτοβουλία της ΓΓΕΤ** (*Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας*)

Το **ΙΕΛ** (*Ινστιτούτο Επεξεργασίας του Λόγου*) και το **ΕΚΤ** (*Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης*) ανέλαβαν την **ευθύνη της προετοιμασίας**

Οι λοιποί εμπλεκόμενοι **Θεσμικοί Φορείς** είναι:

- *Ακαδημία Αθηνών (ΑΚ.ΑΘ.)*
- *Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (ΠΙ)*
- *Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης (ΕΛΟΤ)*
- *Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης (ΥΠΕΣΔΔΑ)*
- *Υπουργείο Μεταφορών & Επικοινωνιών (ΥΠΜΕ)*
- *Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ)*

ΤΑ ΟΡΓΑΝΑ ΠΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΑΝ ΤΟ ΕΠΟΣ

(Δεκ.1999 – Οκτ.2000)

- **Επιτροπή Συντονισμού (ΕΣ)**
Πραγματοποίησε 16 συνεδριάσεις και συνέταξε τη
Στρατηγική Μελέτη
- **Ομάδα Εργασίας (ΟΕ)**
Πραγματοποίησε 32 συνεδριάσεις και συνέταξε το
**Επιχειρησιακό Σχέδιο Ορολογίας στο
πλαίσιο του ΕΠΟΣ**

Η Επιτροπή Συντονισμού (ΕΣ)

Θ. Τάσιος, Καθηγητής ΕΜΠ, *Πρόεδρος της ΕΣ*

Γ. Βαρουφάκης, Καθηγητής, Πρόεδρος του **ΕΛΟΤ**, *μέλος*

Θ. Εξαρχάκος, Καθηγητής, Πρόεδρος του **ΠΙ**, *μέλος*

Γ. Καραγιάννης, Καθηγητής, Διευθυντής του **ΙΕΛ**, *μέλος*

Π. Λιγομενίδης, Καθηγητής, Ακαδημαϊκός (**ΑΚ.ΑΘ.**), *μέλος*

Ε. Μπούμπουκας, Διευθυντής του **ΕΚΤ**, *μέλος*

Γ. Πατσιαβός, Προϊστ. Τμ. Διεθν. Σχέσ. Μεταφορών του **ΥΠΜΕ**, *μέλος*

Β. Α. Φιλόπουλος, Πρόεδρος της **ΕΛΕΤΟ**, *μέλος*

Θ. Φωτεινοπούλου, Διευθύντρια του **ΥΠΕΣΔΔΑ**, *μέλος*

Κ. Βαλεοντής, Γενικός Γραμματέας της **ΕΛΕΤΟ**, *αναπληρ. μέλος*

Γ. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος του **ΠΙ**, *αναπληρ. μέλος*

Ε. Σαχίνη, Διευθύντρια του **ΕΚΤ**, *αναπληρ. μέλος*

Γ. Μικρός, στέλεχος του **ΙΕΛ**, *γραμματέας*

Η Ομάδα Εργασίας (ΟΕ)

Την ΟΕ αποτελούσαν εμπειρογνώμονες των θεσμικών φορέων:

<i>Κ. Βαλεοντής</i>	(ΕΛΕΤΟ)
<i>Ε. Γιακουμάκη</i>	(ΑΚ.ΑΘ.)
<i>Θ. Δεβενές</i>	(ΥΠΕΣΔΔΑ)
<i>Σ. Καπιδάκης</i>	(ΕΚΤ)
<i>Έ. Μάντζαρη</i>	(ΙΕΛ)
<i>Θ. Τριαντοπούλου & Α. Χαρχαρίδου</i>	(ΠΙ)
<i>Σ. Φραγκόπουλος</i>	(ΕΛΟΤ)

Τί ήταν η Στρατηγική Μελέτη;

Κείμενο (74 σελίδες) **στρατηγικής** για την αποτελεσματική ανάπτυξη της Ορολογίας στην Ελλάδα και την «ενσωμάτωσή της στο άρμα της Κοινωνίας της Πληροφορίας»

Καθόριζε τους Γενικούς Στόχους και Σχέδιο Δράσεων του ΕΠΟΣ.

Συνοπτικά, στη Στρατηγική Μελέτη:

- ***επισημαίνεται η υπάρχουσα κατάσταση***
- ***προδιαγράφεται η δομή του αναγκαίου Επιχειρησιακού Σχεδίου (που συνοψίζεται σε ενιαίο Δομικό Διάγραμμα) και***
- ***προδιαγράφονται οι ρόλοι των θεσμικών εταίρων***

Τί ήταν το Επιχειρησιακό Σχέδιο Ορολογίας;

Σχέδιο (611 σελίδες) εθνικής κινητοποίησης στο πλαίσιο της Κοινωνίας της Πληροφορίας για **συντονισμένη**

- *παραγωγή,*
- *διαγλωσσική αντιστοίχιση,*
- *ταξινομική ψηφιακή αποθήκευση,*
- *εκτεταμένη διάδοση και*
- *μονοαπευθυντική διαδικτυακή διάθεση*

πολλών **εκατοντάδων χιλιάδων σύγχρονων ελληνικών όρων** σε μεγάλο πλήθος θεματικών πεδίων, αφού προηγηθεί η

- *δημιουργία της αναγκαίας λειτουργικής-μεθοδολογικής και τεχνολογικής υποδομής*

Επιχειρησιακό Σχέδιο Ορολογίας στο πλαίσιο του ΕΠΟΣ

- Μέρος I - Πρόγραμμα
- Μέρος II - Παραρτήματα
- Μέρος III - Τεχνικά Δελτία των Εργων

Στο Πρόγραμμα (Μέρος Ι)

- αναλυόταν η τρέχουσα κατάσταση της Ορολογίας τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό και
- προσδιοριζόταν το σύνολο των **Γραμμών Δράσης** του ΕΠΟΣ, που διαρθρώνονταν σε **12 Έργα**, των οποίων περιγραφόταν το αντικείμενο, ο προϋπολογισμός και ο χρονοπρογραμματισμός.

Την ευθύνη των Έργων θα αναλάμβαναν **θεσμικοί φορείς** του ΕΠΟΣ ως **ανάδοχοι**.

Στα Παραρτήματα (Μέρος II):

- η κατατομή και το έργο των θεσμικών φορέων του ΕΠΟΣ, αλλά και
- το έργο ενεργών φορέων και οργάνων – εθνικών, ευρωπαϊκών ή παγκόσμιων – με δράση στην Ορολογία και
- δίνονταν αναλυτικότερα στοιχεία για θέματα που αναφέρονται στο Πρόγραμμα συνοπτικά.

Τα Τεχνικά Δελτία (Μέρος III):

Ανάλυση των φάσεων των Γραμμών Δράσης κάθε Έργου.

Με το **σύνολο των Έργων** του Επιχειρησιακού Σχεδίου Ορολογίας επιδιωκόταν:

ολόπλευρη και εμπειριστατωμένη αντιμετώπιση του προβλήματος των ελληνικών όρων,

Διακρίνονταν πέντε κατηγορίες **Γραμμών Δράσης**:

- **Υποδομής** (ορολογικής και τεχνολογικής)
- **Παραγωγής όρων** με τη δημιουργία **Ανθρώπινων Δικτύων Ορολογίας (ΑΔΟ)**
- **Αποθήκευσης** και **Ταξινόμησης** των παραγόμενων όρων
- **Διάθεσης** και **Διάχυσης** των παραγόμενων όρων
- **Ειδικών Ορολογικών Εφαρμογών.**

Βασική οντότητα του ΕΠΟΣ για την παραγωγή όρων ήταν τα **Ανθρώπινα Δίκτυα Ορολογίας (ΑΔΟ)**:

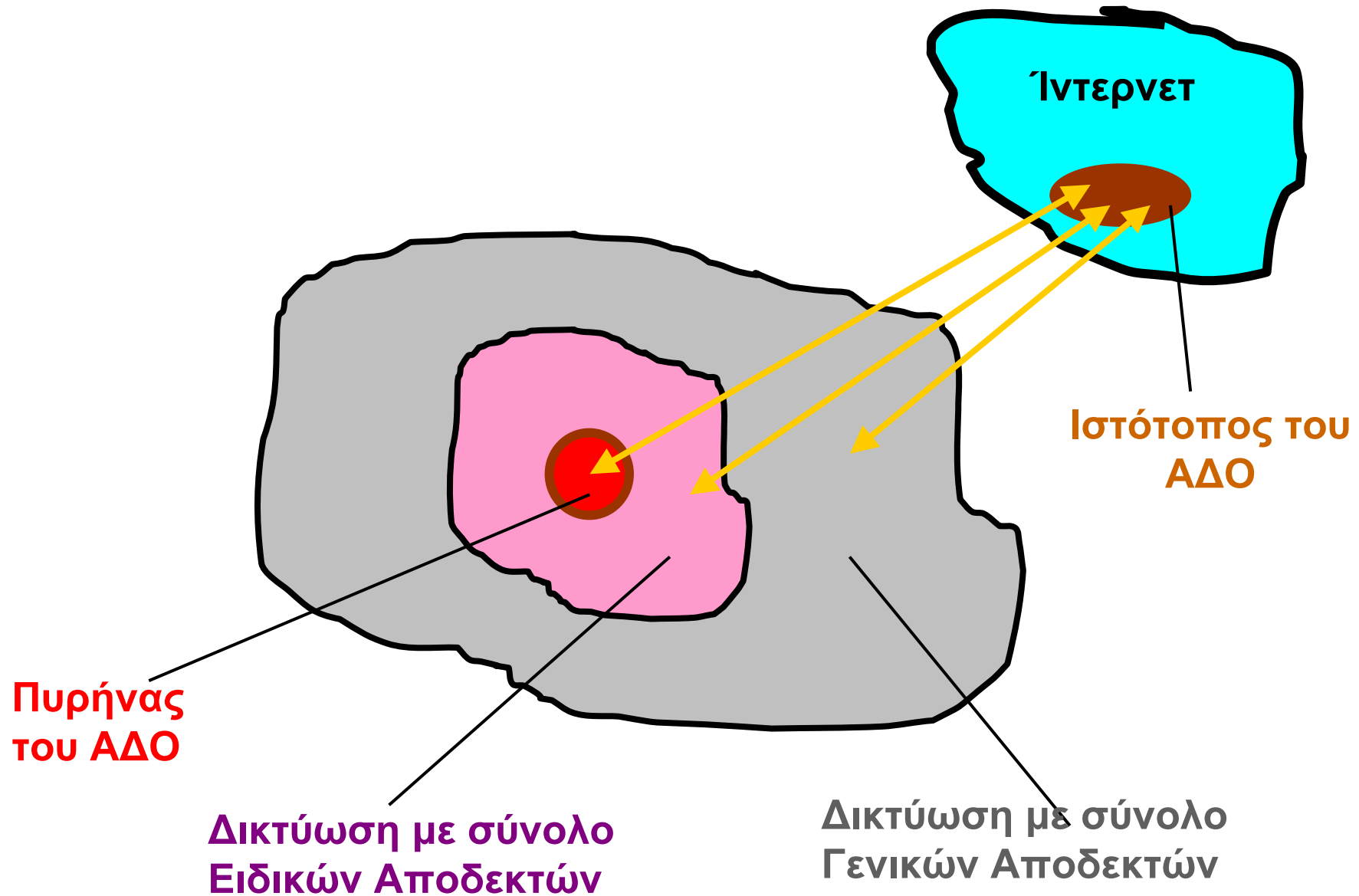
Μια **νέα μορφή**

των **οργάνων και διεργασιών** που έχουν εφαρμοστεί με επιτυχία στον 20ό αιώνα στην **Τυποποίηση** που αξιοποιεί πλήρως τις σημερινές τεχνολογικές δυνατότητες και τις προοπτικές της Κοινωνίας της Πληροφορίας.

Σε κάθε **ΑΔΟ** είναι διαδικτυωμένοι:

- **πυρήνας** εμπειρογνομόνων
- σύνολο **ειδικών αποδεκτών**
- σύνολο **γενικών αποδεκτών**

Ένα από τα Ανθρώπινα Δίκτυα Ορολογίας (ΑΔΟ) του ΕΠΟΣ

Η **οργάνωση** *ανθρώπινων δικτύων ορολογίας (ΑΔΟ)*,
ο **σύγχρονος εξοπλισμός** τους και
ο ενδεδειγμένος **συντονισμός** τους
μπορούσε να εξασφαλίσει, με **γρήγορους ρυθμούς**,
ειδικούς όρους, έγκυρους, αποδεκτούς και
καθιερωμένους.

Εθνική Βάση Δεδομένων Ορολογίας (ΕΒΔΟ):

βασικό αποτέλεσμα και εργαλείο συνάμα του ΕΠΟΣ

Ανάπτυξη: με ευθύνη του **ΙΕΛ**

Λειτουργία: με ευθύνη του **ΕΚΤ**.

Στην **ΕΒΔΟ** θα συγκεντρωνόταν και θα οργανωνόταν ιεραρχικά το σύνολο της παραγωγής όρων του ΕΠΟΣ.

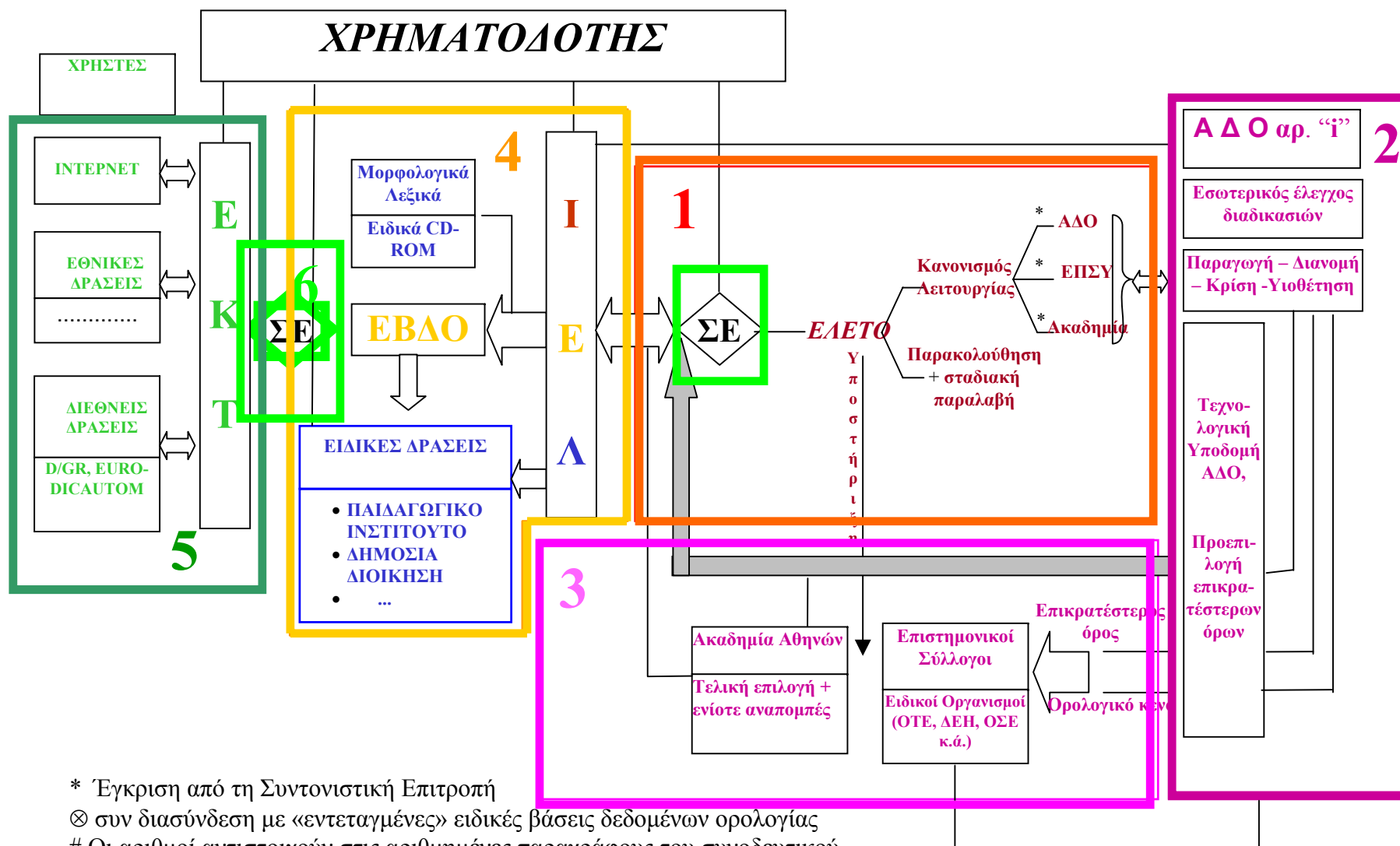
Η διασύνδεση της **ΕΒΔΟ** με τις υπόλοιπες υπάρχουσες **Θεματικές Βάσεις Δεδομένων Ορολογίας** θα έδινε στους χρήστες τη δυνατότητα

άμεσης και εύκολης πρόσβασης στα ορολογικά δεδομένα ενός συνολικού δικτύου βάσεων **μέσω μίας και μόνο κεντρικής ιστόθυρας** στο Ίντερνετ, που θα λειτουργούσε με ευθύνη του ΕΚΤ.

Το Δομικό Διάγραμμα του ΕΠΟΣ:

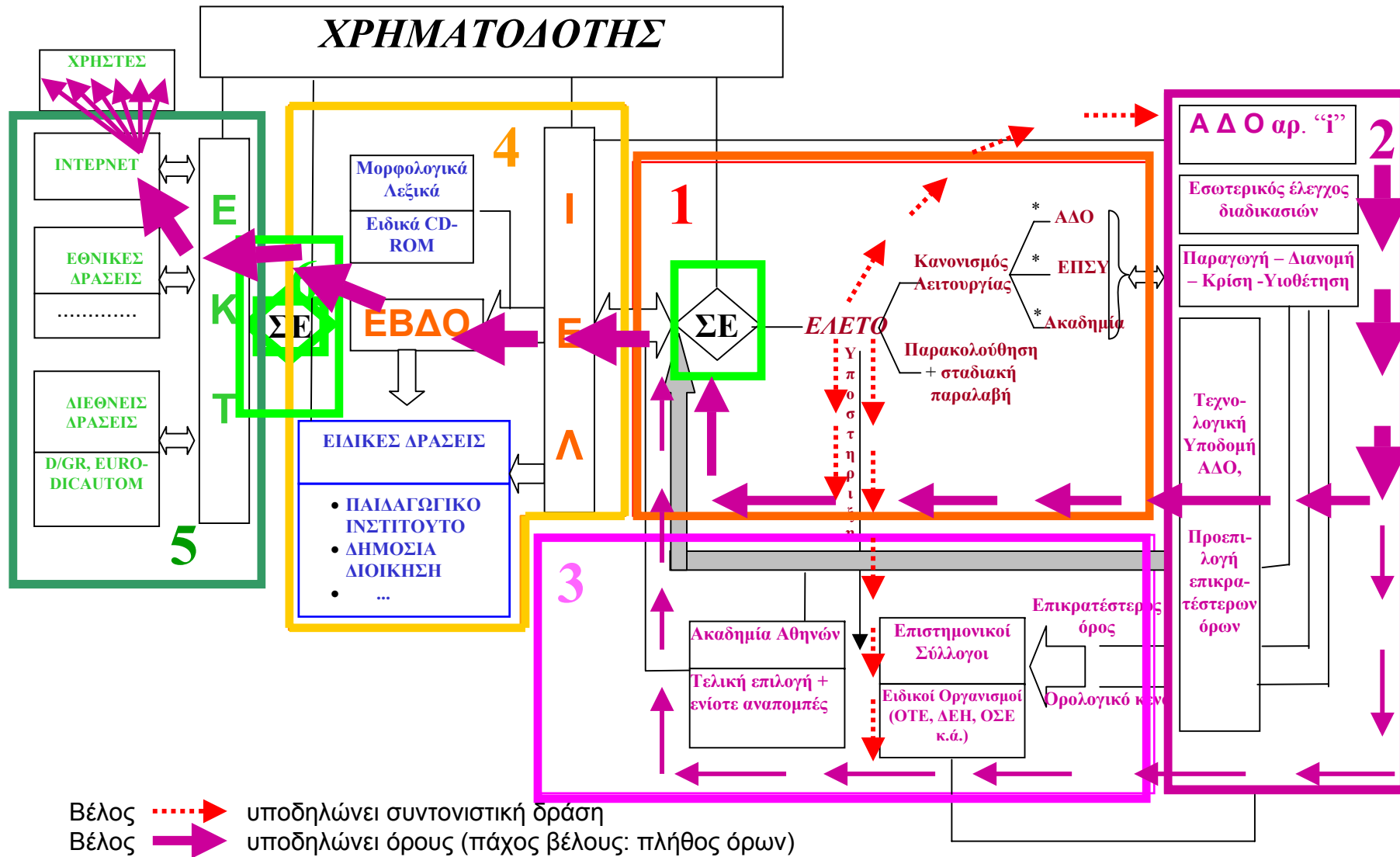
- **Δομοενότητα 1:** Λειτουργικός συντονισμός του προγράμματος (Συντονιστική Επιτροπή + ΕΛΕΤΟ).
- **Δομοενότητα 2:** **ΑΔΟ** και παραγωγική λειτουργία τους.
- **Δομοενότητα 3:** Λειτουργίες της **Ακαδημίας Αθηνών** και των Επιστημονικών Συλλόγων και Ειδικών Οργανισμών.
- **Δομοενότητα 4:** Δημιουργία της **ΕΒΔΟ** (ΙΕΛ), ειδικές δράσεις (Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και Δημόσια Διοίκηση).
- **Δομοενότητα 5:** Λειτουργίες **διαχείρισης** της **ΕΒΔΟ** (ΕΚΤ)
- **Δομοενότητα 6:** Γενική εποπτεία (Συντονιστική Επιτροπή)

Παραγωγή και Διάθεση Ορολογίας (Δομικό Διάγραμμα)

* Έγκριση από τη Συντονιστική Επιτροπή
 ⊗ συν διασύνδεση με «εντεταγμένες» ειδικές βάσεις δεδομένων ορολογίας
 # Οι αριθμοί αντιστοιχούν στις αριθμημένες παραγράφους του συνοδευτικού κειμένου

Ροή λειτουργίας του ΕΠΟΣ

Έργα του ΕΠΟΣ

A/A	Τίτλοι Έργων του ΕΠΟΣ	Προϋπ. σε ευρώ	Ανάδοχος
1	Ορολογική Υποδομή – Αρχές, Μέθοδοι και Συντονισμός των ΑΔΟ	2.940.000	Ακαδημία Αθηνών
2	Ορολογική Υποδομή – Εκπαίδευση και Κατάρτιση	2.353.000	Παιδαγωγικό Ινστιτούτο
3	Ορολογική Υποδομή –Τεχνολογικό υπόβαθρο	2.940.000	Ινστιτούτο Επεξεργασίας του Λόγου
4	Ορολογική Υποδομή – Τεκμηρίωση και Ταξινόμηση	6.900.000	Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης
5	Παραγωγή Ελληνικών Όρων από ΑΔΟ στους τομείς της Τυποποίησης	5.050.000	Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης (ΕΛΟΤ)
6	Παραγωγή Ελληνικών Όρων από ΑΔΟ σε τομείς του Υπουργείου Γεωργίας	640.000	Υπουργείο Γεωργίας (ΥΠΓΕ)
7	Παραγωγή Ελληνικών Όρων από ΑΔΟ στις Επιστήμες	4.170.000	Ακαδημία Αθηνών
8	Παραγωγή Ελληνικών Όρων από ΑΔΟ στις Τέχνες και στον Πολιτισμό	1.200.000	Υπουργείο Πολιτισμού (ΥΠΠΟ)
9	Παραγωγή Ελληνικών Όρων από ΑΔΟ στους Τομείς της Δημόσιας Διοίκησης	1.800.000	ΥΠΕΣΔΔΑ
10	Παραγωγή Ελληνικών Όρων από ΑΔΟ στον τομέα των Μεταφορών	720.000	Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών (ΥΠΜΕ)
11	Διάθεση Έργων Ελληνικής Ορολογίας	1.765.000	Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ)
12	Διάχυση και Καθιέρωση της Ελληνικής Ορολογίας	4.410.000	Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (ΠΙ)
	ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ:	34.888.000	

Συνολικά:

Αν είχε εκτελεστεί το ΕΠΟΣ

- Θα είχαν παραχθεί **552.000** όροι
- Θα είχαν καλυφθεί **140** θεματικά πεδία,
- Θα είχαν συμμετάσχει **180** ελληνικοί φορείς
- και θα είχε δημιουργηθεί ένα **σύστημα διαρκούς λειτουργίας** για την αντιμετώπιση της εισροής νέων όρων.

Δυστυχώς, όμως, ο **ζήλος** των μελών της Επιτροπής Συντονισμού και της Ομάδας Εργασίας και το **όραμά** τους για τη **σύγχρονη ορολογική αναβάθμιση** της **ελληνικής γλώσσας** και τη θεμελίωση ενός συστήματος που θα εξακολουθούσε να λειτουργεί για τον **συνεχή εμπλουτισμό** της,

δεν μπόρεσαν να εμπνεύσουν ή να συγκινήσουν τους **«αρμοδίους»** του προγράμματος **«Κοινωνία της Πληροφορίας»** του Γ' ΚΠΣ και η όλη προσπάθεια **«κόλλησε»** στα γρανάζια των μηχανισμών της Διοίκησης.

Μήπως η **δαπάνη** για το εγχείρημα ήταν **υπέρογκη**;

Άμεση και αποστομωτική είναι η απάντηση του προέδρου της Επιτροπής Συντονισμού καθηγητή **Θεοδόση Τάσιου**:

Το ΕΠΟΣ θα κόστιζε όσο 3 χιλιόμετρα αυτοκινητόδρομος!...

Ναι!... Στο δρόμο της ορολογικής ενίσχυσης και προαγωγής της σύγχρονης ελληνικής γλώσσας,

– έστω και με τιμές ...οδοποιίας –

ούτε 3 χιλιόμετρα μήκος δεν χάρισαν οι «αρμόδιοι»!...

6. Τι προτείνει σήμερα η ΕΛΕΤΟ ως βάση για την εγκαθίδρυση συστήματος ορολογικού εμπλουτισμού της ελληνικής γλώσσας

Γιατί επαναφέρει το θέμα η ΕΛΕΤΟ;

Γιατί το ζήτημα αυτό είναι στο **κέντρο** της ύπαρξής της!

Γιατί η **ΕΛΕΤΟ** ιδρύθηκε με **αυτόν** το σκοπό!

Γιατί η **ΕΛΕΤΟ** βλέπει μπροστά της την καθημερινή ανάγκη της ελληνικής γλώσσας να δέχεται **δημιουργικά** την εισρέουσα νέα γνώση και όχι παθητικά και αλλοτριωτικά.

Γιατί η **ΕΛΕΤΟ** πιστεύει ότι **δεν πρέπει να φτάσουμε** στην κατάσταση να κινδυνεύουν να σβήσουν μια-μια οι «ακτίνες» του «αστεριού» της ελληνικής γλώσσας και θεωρεί **αυτονόητη υποχρέωσή** της να αγωνίζεται γι' αυτό.

Αλλά και για κάτι άλλο:

γιατί η κατάσταση δεν είναι καν στάσιμη, αλλά **χειροτερεύει** συνεχώς.

Παρά τις δικές της προσπάθειες, αλλά και άλλων μεμονωμένων οργάνων και φορέων.

Η **ΕΛΕΤΟ**, με τα **συνέδριά** της, έχει ευαισθητοποιήσει κάποιους επιστήμονες, μέλη της και μη, από πολλά θεματικά πεδία, **αλλά δεν φτάνουν**.

Μπορεί να είναι πολλές δεκάδες, **αλλά χρειάζονται πολλές εκατοντάδες...**

Έχει ευαισθητοποιήσει, π.χ. με το Ορόγραμμα, κάποιο κοινό· 1000 – 2000 άτομα· **αλλά δεν φτάνουν**.

Χρειάζεται να ευαισθητοποιηθούν **πολλές χιλιάδες...**

Η ΕΛΕΤΟ θεωρεί τους όρους **δημόσιο αγαθό** και αγωνίζεται να περάσει αυτήν την ιδέα προς όλες τις κατευθύνσεις.

Διαθέτει ήδη, **δωρεάν** τη χρήση **δύο βάσεων όρων**
INFORTERM και **TELETERM**

– σε συνεργασία με **ΟΠΑ** και **ΟΤΕ** αντίστοιχα –

Οι βάσεις αυτές περιέχουν τους **όρους**
που έχουν εκπονήσει τα αντίστοιχα **συλλογικά μέλη**
της: **ΜΟΤΟ** και **ΕΛΟΤ/ΤΕ48/ΟΕ1**.

Η ΕΛΕΤΟ θεωρεί τη **συλλογικότητα** της εκπόνησης των **νέων όρων**

- εκτός από **εγγύηση** της **ορθότητάς** τους
- και την καλύτερη εγγύηση για τη **διάδοση** και **χρήση** τους.

Έχει ενστερνιστεί εξ αρχής τις **αρχές** της **τυποποίησης** που είναι **πρωταρχικής σημασίας** για την **Ορολογία**.

(4 από τα 7 **ιδρυτικά συλλογικά μέλη** της είναι **όργανα ελληνικής τυποποίησης**,

εντός και εκτός **ΕΛΟΤ**,

αλλά σε συνεργασία με τον **ΕΛΟΤ**)

Και άλλοι φορείς, όπως το **ΙΕΛ**, το **ΕΚΤ**, η **Ακαδημία**, ο **ΕΛΟΤ**, τα **πανεπιστήμια**

– οι ίδιοι οι «θεσμικοί» φορείς του ΕΠΟΣ –

εξακολουθούν να λειτουργούν σε **πεδία δημιουργίας ή εφαρμογών της Ορολογίας.**

Δεν υπάρχει όμως ενιαίος συντονισμός.

Άλλοι, ομάδες ή μεμονωμένα άτομα, ασχολούνται με την Ορολογία, **προς ίδιον όφελος**, ηθικό ή οικονομικό, εκδίδοντας **λεξικά όρων**,

που **όχι μόνο δεν πληρούν τις βασικές αρχές**, αλλά μερικές φορές δρουν και «**παραμορφωτικά**» στην ορολογία τομέων όπου **ήδη υπάρχει**, για τις ίδιες έννοιες, **διαμορφωμένη ορολογία από αρμόδια όργανα.**

Παράλληλα,

το ορολογικό χάσμα της ελληνικής γλώσσας έναντι των «μεγάλων» γλωσσών και κυρίως της αγγλικής διευρύνεται συνεχώς.

Στα τελευταία χρόνια, η Ευρωπαϊκή Ένωση **δεν χρηματοδοτεί την εκπόνηση ελληνικών όρων** για τις τράπεζες όρων της (EURODICAUTOM, IATE).

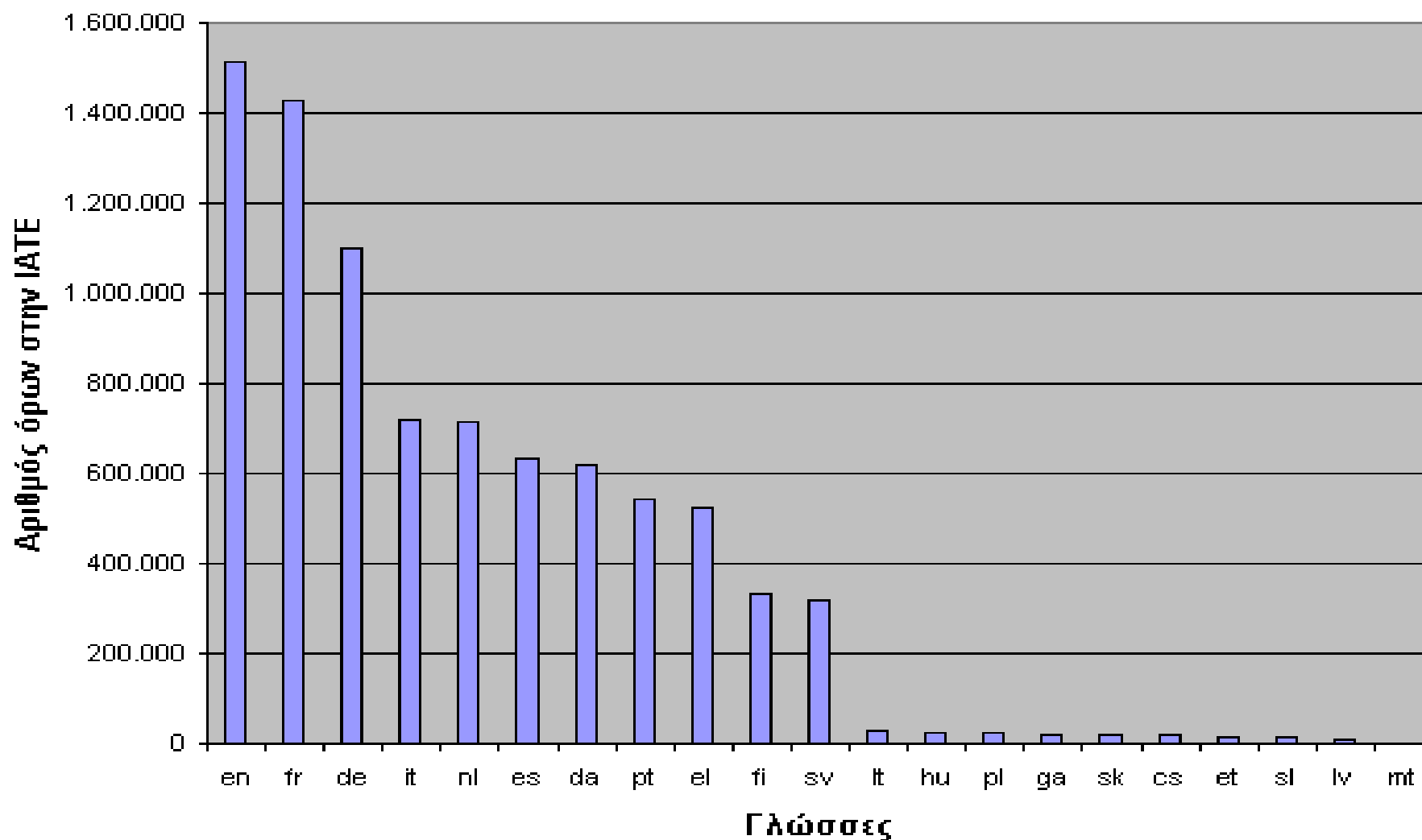
Μετά τη διεύρυνση της ΕΕ η πιθανότητα πλέον τέτοιας χρηματοδότησης εγγίζει το μηδέν.

Σήμερα, στην ενοποιημένη **Διοργανική Βάση Ορολογίας IATE** της ΕΕ:

- η **ελληνική γλώσσα** είναι **9^η** στη σειρά με **500.000 όρους** περίπου, ενώ
- η **διαφορά** από την **αγγλική** (στην οποία είναι οροδοτημένες όλες οι έννοιες της Βάσης) είναι περίπου **1.000.000 όροι !**

Δεκέμβριος 2005

Όροι και γλώσσες στην Διοργανική Βάση Ορολογίας της ΕΕ (IATE)

Δηλαδή, σήμερα, **1.000.000** έννοιες της Βάσης Ορολογίας της ΕΕ **δεν έχουν ελληνική απόδοση!**

Δεδομένου δε ότι οι **έννοιες** της Βάσης αυτής υπάγονται σε **θεματικά πεδία** που **ενδιαφέρουν** και **απασχολούν** τα **όργανα** της **ΕΕ**,

αυτό σημαίνει ότι:

στο σημερινό κοινοτικό γλωσσικό-τεκμηριακό περιεχόμενο, **1.000.000 έννοιες δεν μπορούν να αποδοθούν με αντίστοιχο ελληνικό όρο**

και επομένως, στην ανάγκη, **θα χρησιμοποιηθεί όρος άλλης (μεγάλης) γλώσσας** και, φυσικά, πρώτιστα ο **αγγλικός...**

Μια άλλη ενδιαφέρουσα εικόνα αφορά την εξέλιξη του «**ορολογικού χάσματος**» της **ελληνικής γλώσσας** έναντι της **αγγλικής**.

Το χάσμα αυτό **διευρύνεται αλματωδώς** με την πάροδο του χρόνου.

Το **1991** ήταν **280.000** όροι

Το **2000** ήταν **592.000** όροι

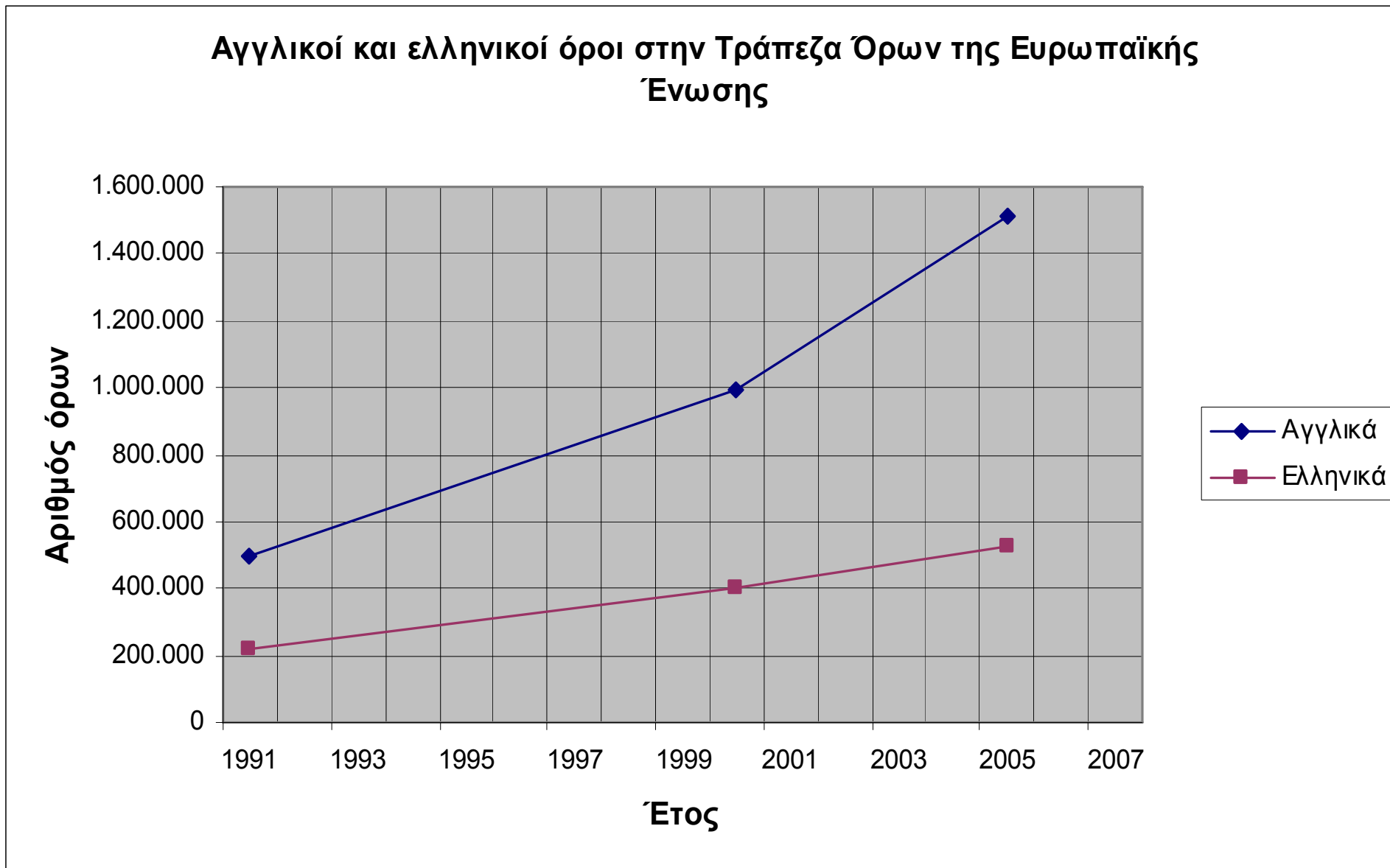
Το **2005** ήταν **986.000** όροι

Δηλαδή στα 9 έτη υπερδιπλασιάστηκε, στα 14 έτη είναι υπερτριπλάσιο (ως προς τη Eurodicautom το 1991)

με «προοπτική» στα 18 έτη να πλησιάσει ή και να ξεπεράσει το τετραπλάσιο...

Εν ολίγοις, η διεύρυνση του **ορολογικού χάσματος** φαίνεται να ακολουθεί γεωμετρική πρόοδο!

Το ορολογικό χάσμα της ελληνικής έναντι της αγγλικής στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Στοιχεία από το γαλλικό παράδειγμα που υιοθετούμε

Είδαμε το σύστημα εμπλουτισμού της γαλλικής γλώσσας, τόσο μέσα από το κατατοπιστικό φυλλάδιο της DGLFLF που μετέφρασε η ΕΛΕΤΟ, όσο και διά ζώσης από τον κ **Gabriel de Broglie**, που βρίσκεται στην κορυφή του γαλλικού συστήματος.

Κάναμε μια σύντομη ανασκόπηση των **ατυχών προσπαθειών** του **1991** (αρκετά πρώιμα) και του **2000** (σχετικά πρόσφατα) για να γίνει κάτι και στην Ελλάδα.

Ο αιώνας άλλαξε, αλλά στην Ελλάδα **τίποτε σχετικά με το ζήτημα του ορολογικού συντονισμού** δεν έχει αλλάξει.

Απλώς εξακολουθεί να μην υπάρχει «εθνικός ορολογικός συντονισμός», ίσως γιατί δεν υπάρχει υπερκείμενη «εθνική γλωσσική πολιτική».

Γιατί γλωσσική πολιτική χωρίς την ορολογική διάσταση είναι αδιανόητη.

Στοιχεία από το γαλλικό παράδειγμα που υιοθετούμε

Βασικά στοιχεία του γαλλικού συστήματος που κρίνουμε ότι θα πρέπει να υπάρχουν – κατ’ αναλογία – και στο υπό συζήτηση «ελληνικό» σύστημα.

α. Θεσμοθετημένος διαρκής χαρακτήρας

Το σύστημα πρέπει να έχει **γερά ιδρυτικά θεμέλια**, ώστε να **μην κλυδωνίζεται** από οποιεσδήποτε **αλλαγές**, και να καθιερωθεί ως αδιαμφισβήτητος **«θεσμός»**.

Οι όποιες **αλλαγές** να προέρχονται και να προτείνονται από το ίδιο το σύστημα, από την εμπειρία λειτουργίας του, για την περαιτέρω βελτίωσή του.

Ένα νομοθέτημα είναι απαραίτητο.

Στοιχεία από το γαλλικό παράδειγμα που υιοθετούμε

β. Οικονομική και λειτουργική υποστήριξη από το κράτος

Το γαλλικό κράτος στηρίζει πλήρως υποχρεωτικά το σύστημα - οικονομικά και λειτουργικά - παρ' όλο που δεν έχει παρεμβατική δράση στο παραγόμενο έργο.

Τα υπουργεία υποχρεωτικά συγκροτούν **Ειδικές Επιτροπές Ορολογίας και Νεολογίας (ΕΕΟΝ)** σε τομείς των αρμοδιοτήτων τους.

Και πίσω τους μια **ειδική υπηρεσία** που υποστηρίζει τη λειτουργία τους.

Και όχι μόνο αυτό· αλλά **για κάθε ΕΕΟΝ** ορίζεται και ένα **υπεύθυνο πρόσωπο**, ένας ανώτατος κρατικός υπάλληλος.

Στοιχεία από το γαλλικό παράδειγμα που υιοθετούμε

Η οικονομική και λειτουργική υποστήριξη δεν αφήνονται στην ιδιωτική πρωτοβουλία ούτε στην καλή θέληση ή – αν θέλετε – στον «πατριωτισμό» των πολιτών.

Η επιχειρηματική ιδιωτική πρωτοβουλία συναρτάται πάντοτε με το κέρδος.

Η επιστημονική ιδιωτική πρωτοβουλία (επιστημονικών φορέων, συλλόγων κτλ.), παρότι πιο ανιδιοτελής, βασίζεται περισσότερο στο ιδιαίτερο ενδιαφέρον συγκεκριμένων προσώπων. Και όταν τα πρόσωπα αυτά εκλείψουν, «σβήνει» και η δραστηριότητα.

Ο μόνος παράγοντας που μπορεί να **εγγυηθεί σταθερότητα και διάρκεια** στην ύπαρξη και λειτουργία των οργάνων ενός τέτοιου συστήματος είναι το **κράτος**.

Στοιχεία από το γαλλικό παράδειγμα που υιοθετούμε

γ. Όργανα Ορολογίας ανεξάρτητα στις ορολογικές αποφάσεις τους

Τα όργανα παραγωγής όρων, παρ' όλο που λειτουργούν με υποχρέωση και ευθύνη του κράτους,

- **δεν** είναι κρατικά στη σύνθεσή τους και
- **δεν** επηρεάζονται στις αποφάσεις τους από το κράτος.

Σ' αυτά συμμετέχουν

- **ειδικοί του θεματικού πεδίου**, από το δημόσιο και ιδιωτικό τομέα και
- **ειδικοί της γλώσσας**.

Στοιχεία από το γαλλικό παράδειγμα που υιοθετούμε

δ. Κορυφαίο συντονιστικό όργανο Ορολογίας πλήρως ανεξάρτητο

Η Γενική Επιτροπή Ορολογίας και Νεολογίας της Γαλλίας, έχει δική της υπηρεσία υποστήριξης και δεν υπάγεται σε κανένα υπουργείο· ούτε καν σε υπουργό· **υπάγεται απευθείας στον πρωθυπουργό.**

Αυτό της εγγυάται πλήρη ανεξαρτησία.

Στην Ελλάδα, ένα τέτοιο κορυφαίο συντονιστικό όργανο Ορολογίας, θα μπορούσε να υπάγεται – **αν όχι στον πρωθυπουργό** – σε κάποιον συγκεκριμένο ανώτατο κρατικό λειτουργό (π.χ. **υπουργό ή γενικό γραμματέα υπουργείου**), με **χωριστή υπηρεσία υποστήριξης** μέσα στο αντίστοιχο υπουργείο ή γενική γραμματεία.

Στοιχεία από το γαλλικό παράδειγμα που υιοθετούμε

ε. Μέσα αποθήκευσης και διάδοσης

Στο γαλλικό σύστημα, το **γαλλικό κράτος** έχει εντολή

- να **συντονίζει** την επεξεργασία των όρων,
- να **οργανώνει** τη **διάχυσή τους** και
- ως **πρώτος χρήστης**, δείχνοντας το παράδειγμα, να τους εξασφαλίζει την απαραίτητη **προώθηση**.

Στοιχεία από το γαλλικό παράδειγμα που υιοθετούμε

στ. Η Γαλλική Ακαδημία

Η Γαλλική Ακαδημία **συμμετέχει με εκπροσώπους** της στις εργασίες

- τόσο της Γενικής Επιτροπής Ορολογίας και Νεολογίας
- όσο και των Ειδικών Επιτροπών Ορολογίας και Νεολογίας.

Ώστε έχει τη δυνατότητα **παρέμβασης από τα πρώτα στάδια** του οροδοτικού μηχανισμού,

με αποτέλεσμα – εκ των πραγμάτων – να έχουν **«περιβληθεί με το κύρος της»** όλοι οι παραγόμενοι όροι από τις επιτροπές αυτές.

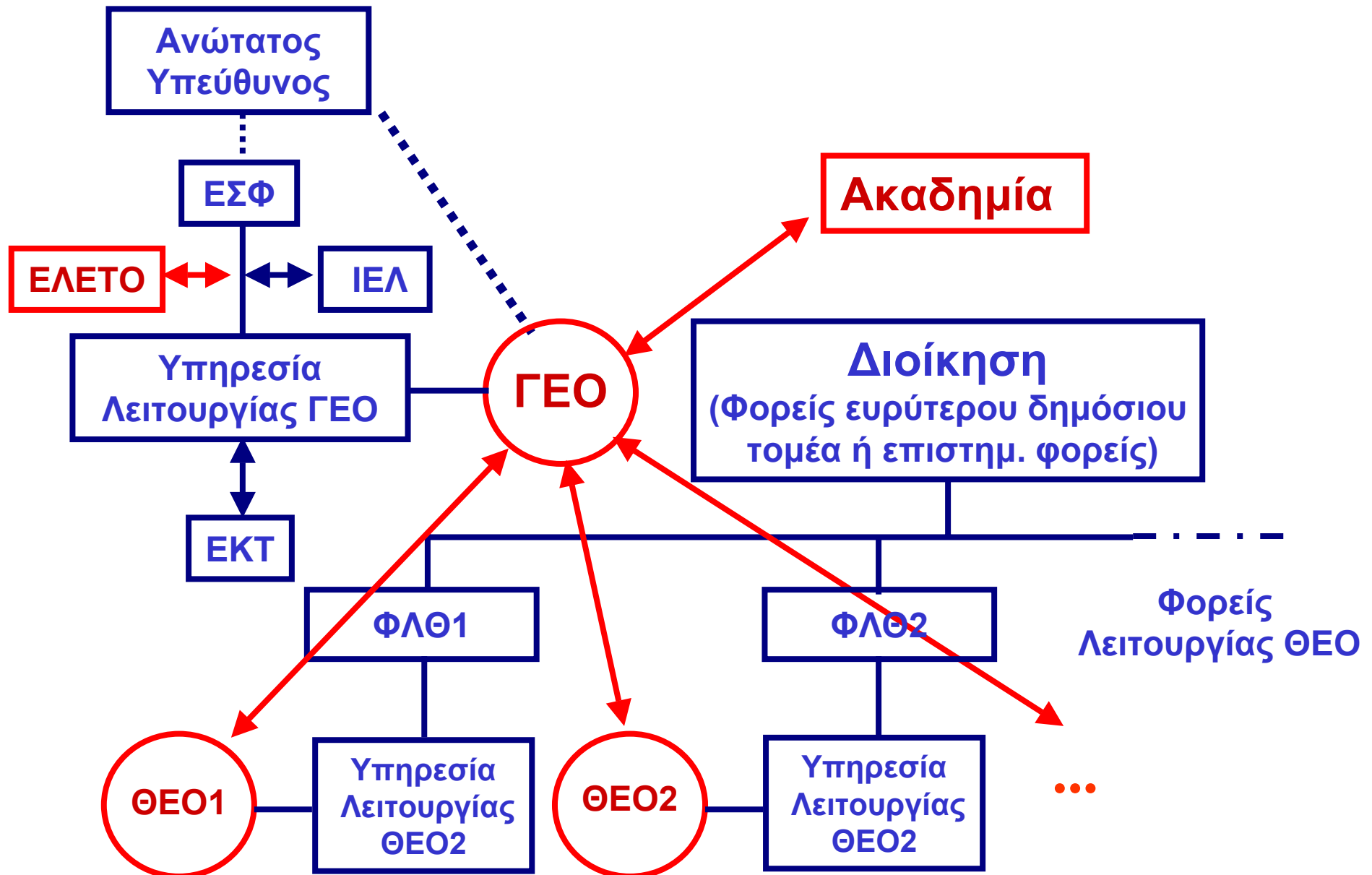
Το προτεινόμενο ελληνικό σύστημα

Το Σύστημα που προτείνει η **ΕΛΕΤΟ**,
βασίζεται ως ένα βαθμό στο **γαλλικό παράδειγμα**
– υιοθετώντας κατάλληλα τα παραπάνω στοιχεία –
αλλά **ενσωματώνει και στοιχεία** από τους δύο
προηγούμενους σχεδιασμούς:

- της ομάδας «Απόδοση ορολογίας» (1991)
- και ιδιαίτερα του ΕΠΟΣ (2000),
του οποίου η **λογική** και, κατά μεγάλο μέρος η
λειτουργική θεώρηση, πρέπει να αξιοποιηθούν.

Ιδιαίτερη σημασία δίνεται στην **κατά βήματα ανάπτυξη**
του Συστήματος.

Το προτεινόμενο ελληνικό Σύστημα

Το προτεινόμενο ελληνικό σύστημα / Βήμα 1

Υπεύθυνος εθνικός συντονιστικός/διαχειριστικός φορέας

Είναι απαραίτητο να καθοριστεί – π.χ. με νόμο – συγκεκριμένος κρατικός φορέας ως υπεύθυνος **Εθνικός Συντονιστικός/Διαχειριστικός Φορέας (ΕΣΦ)**.

Η ΕΛΕΤΟ προτείνει να **εξεταστεί**, καταρχήν, αν ο **ΕΣΦ** μπορεί να είναι:

- είτε η Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ)
- είτε το Υπουργείο Παιδείας.

Ο **ΕΣΦ** θα θεσμοθετήσει και θα συγκροτήσει σταδιακά **όλο το Σύστημα** και, στη συνέχεια, θα είναι ο **διαρκής θεματοφύλακός του**.

Το προτεινόμενο ελληνικό σύστημα / Βήμα 1

Ορολογική και οροπληροφορική υποστήριξη του ΕΣΦ

Σήμερα, η Ορολογία, έχει δύο διαστάσεις:

- την καθαρά **ορολογική** (γλωσσολογική-οροδοτική, εννοιοσυστημική, λογική, οντολογική) και την
- **οροπληροφορική** (αξιοποίηση όλων των σύγχρονων πληροφορικών μέσων για τη διαχείριση, διακίνηση και διάθεση των ορολογικών δεδομένων)

Κρίνονται απαραίτητοι δύο **φορείς-σύμβουλοι** που θα καλύψουν και τις **δύο κατηγορίες αναγκών** και θα βοηθήσουν τον **ΕΣΦ**:

- να καθορίσει το **θεσμικό πλαίσιο**,
- να **συντονίσει** και να **διαχειριστεί** τα έργα
- διαθέτοντας **ειδικό προϋπολογισμό** ως μέρος του γενικού προϋπολογισμού του.

Το προτεινόμενο ελληνικό σύστημα / Βήμα 1

Ορολογική και οροπληροφορική υποστήριξη του ΕΣΦ

Οι δύο φορείς-σύμβουλοι του **ΕΣΦ** θα είναι:

- ο **Εθνικός Σύμβουλος Ορολογίας (ΕΣΟ)**, που προτείνουμε να είναι η **ΕΛΕΤΟ** και
- ο **Εθνικός Σύμβουλος Οροπληροφορικών Εφαρμογών (ΕΣΟΕ)**, που προτείνουμε να είναι το **Ινστιτούτο Επεξεργασίας του Λόγου (ΙΕΛ)**.

Το προτεινόμενο ελληνικό σύστημα / Βήμα 1

Το νομοθέτημα

Το **νομοθέτημα** με το οποίο θα καθορισθεί ο **ΕΣΦ** προτείνεται να συνταχθεί από Ομάδα στελεχών του φορέα που θα αναλάβει το ρόλο του **ΕΣΦ** (π.χ. ΓΓΕΤ) και εκπροσώπων των δύο **συμβούλων** (της ΕΛΕΤΟ και του ΙΕΛ)

ώστε να προδιαγραφούν σαφώς

- **οι αρμοδιότητες** του ΕΣΦ και
- **τα στάδια ανάπτυξης** του υπό ίδρυση Συστήματος.

Μετά την έναρξη λειτουργίας του **ΕΣΦ**, σε κάθε στάδιο ανάπτυξης του Συστήματος, θα εμπλέκονται και οι εκάστοτε **αρμόδιοι** και **σχετικοί φορείς**.

Το προτεινόμενο ελληνικό σύστημα / Βήμα 2 Γενικό (κεντρικό) όργανο Ορολογίας

Το κορυφαίο συντονιστικό όργανο Ορολογίας θα είναι
η **Γενική Επιτροπή Ορολογίας (ΓΕΟ)**
που προτείνουμε να εποπτεύεται από έναν
Ανώτατο Υπεύθυνο του Συστήματος.

Αυτός προτείνουμε να είναι

- είτε ο **Γενικός Γραμματέας Έρευνας και Τεχνολογίας**
- είτε ο **Υπουργός Παιδείας**.

Το προτεινόμενο ελληνικό σύστημα / Βήμα 2

ΓΕΟ: Γενική Επιτροπή Ορολογίας

Η **ΓΕΟ** θα έχει *ιδιαίτερη υπηρεσία υποστήριξης* στον αντίστοιχο φορέα την **Υπηρεσία Λειτουργίας της ΓΕΟ**.

Η **σύσταση** και λειτουργία της **ΓΕΟ** θα καθοριστεί, μερίμνη του **ΕΣΦ**, με **νομοθέτημα** (π.χ. με **ΠΔ**),

Η **συγκρότηση** της **ΓΕΟ** ή οι αλλαγές στη συγκρότησή της θα γίνονται με **Υπουργικές Αποφάσεις**.

Στη **ΓΕΟ** θα επιλύονται **ορολογικά προβλήματα** που έχουν **γενικό χαρακτήρα**, από **οποιοδήποτε μέρος του Συστήματος** και αν προέρχονται ή από τους **απλούς πολίτες**.

Το προτεινόμενο ελληνικό σύστημα/Βήμα 2 **ΓΕΟ – Η συμμετοχή της Ακαδημίας**

Στη **ΓΕΟ** θα συμμετέχουν εκπρόσωποι από την **Ακαδημία** και από όλους τους **λοιπούς θεσμικούς φορείς του ΕΠΟΣ**.

Ιδιαίτερα:

το **Γραφείο Επιστημονικών Όρων και Νεολογισμών της Ακαδημίας** θα αναβαθμιστεί για να παίξει το ρόλο της **γενικής διεπαφής της Ακαδημίας** με το υπόλοιπο Σύστημα,

μέσω της **οποίας** θα περνούν όλες οι **διεργασίες επικοινωνίας και συνεργασίας** με όλα τα άλλα όργανα του Συστήματος..

Το προτεινόμενο ελληνικό σύστημα / Βήμα 3α

Θεματικά όργανα Ορολογίας

Κύρια θεματικά όργανα Ορολογίας:

οι **Θεματικές Επιτροπές Ορολογίας (ΘΕΟ)**

που θα συγκροτηθούν, ανά θεματικό πεδίο, και θα λειτουργήσουν με την ευθύνη άλλων αρμόδιων φορέων (**Φορέων Λειτουργίας των ΘΕΟ**):

- **υπουργείων,**
 - **οργανισμών** του ευρύτερου δημόσιου τομέα ή
 - **επιστημονικών συλλογικών φορέων,** με
- πλήρως θεσμοθετημένη την κρατική υποστήριξη.**

Το προτεινόμενο ελληνικό σύστημα / Βήμα 3α

ΘΕΟ: Θεματικές Επιτροπές Ορολογίας Υποστήριξη - συγκρότηση

Το νομοθέτημα σύστασης της ΓΕΟ, θα περιλαμβάνει και τους

βασικούς κανόνες, τις προϋποθέσεις και τις διαδικασίες σύστασης και συγκρότησης των ΘΕΟ, καθώς και τον τρόπο εξασφάλισης της κρατικής υποστήριξης στον ανάδοχο Φορέα Λειτουργίας ΘΕΟ.

Η **συγκρότηση** των ΘΕΟ θα γίνεται με αντίστοιχες **Υπουργικές Αποφάσεις**, βαθμιαία, βάσει **προγράμματος με αξιολογημένες προτεραιότητες**, ωστόσο μεσοπρόθεσμα **αναπτυχθεί πλήρως το Σύστημα.**

Το προτεινόμενο ελληνικό σύστημα / Βήμα 3α

ΘΕΟ – Θεματικές Επιτροπές Ορολογίας

Προτεραιότητα στα θεματικά πεδία της ΙΑΤΕ

Στο συνολικό σχεδιασμό

θα ληφθούν σοβαρά υπόψη τα **θεματικά πεδία της Βάσης ΙΑΤΕ της ΕΕ** και θα τους δοθεί **άμεση προτεραιότητα**.

Άσχετα αν η ΕΕ χρηματοδοτεί ή όχι την εκπόνηση ελληνικών ισοδύναμων όρων από το έλλειμμα του 1.000.000 όρων στην ΙΑΤΕ,

το ελληνικό κράτος έχει χρέος να καλύψει το έλλειμμα αυτό και μάλιστα όσο το δυνατό γρηγορότερα!

Για την ελληνική γλώσσα πρόκειται!

Το προτεινόμενο ελληνικό σύστημα / Βήμα 3α

ΘΕΟ – Θεματικές Επιτροπές Ορολογίας

Αξιοποίηση των γραμμών δράσης του ΕΠΟΣ

Στη σύσταση των **ΘΕΟ** προτείνεται:

να αξιοποιηθεί όλη η εργασία που έχει γίνει στις «γραμμές δράσης» του **ΕΠΟΣ**

που αφορούσαν τη δημιουργία των **Ανθρώπινων Δικτύων Ορολογίας (ΑΔΟ)**.

Κάθε **ΘΕΟ** μπορεί να παίξει το ρόλο του «**πυρήνα**» ενός αντίστοιχου **ΑΔΟ**.

Οι **ειδικοί** και **γενικοί αποδέκτες** του **ΑΔΟ** να λειτουργήσουν όπως ακριβώς προβλεπόταν στο **ΕΠΟΣ**.

Το προτεινόμενο ελληνικό σύστημα / Βήμα 3α

ΘΕΟ – Επικύρωση του προϊόντος τους από τη ΓΕΟ

Ό,τι παράγεται από το Σύστημα θα επικυρώνεται από τη ΓΕΟ.

Το εκάστοτε προϊόν των ΘΕΟ θα χωρίζεται και θα υποβάλλεται στη ΓΕΟ σε δύο μέρη:

- το εξόχως ειδικό και
- το μη εξόχως ειδικό.

Το πρώτο θα επικυρώνεται τυπικά από τη ΓΕΟ.

Το δεύτερο είναι αυτό που έρχεται ή μπορεί σύντομα να έρθει σε επαφή με το ευρύ κοινό, δηλαδή να επηρεάσει σημαντικά τη γενική γλώσσα.

Το μέρος αυτό η ΓΕΟ θα το επικυρώνει με ιδιαίτερη διαδικασία και προσοχή, σε στενή συνεργασία με την Ακαδημία.

Στη διεργασία αυτή η ΕΛΕΤΟ μπορεί να παίζει ρόλο Εισηγητή.

Το προτεινόμενο ελληνικό σύστημα / Βήμα 3β
Αναβάθμιση υπαρχόντων οργάνων που παράγουν
έργο ορολογικής και/ή οροπληροφορικής υποδομής

Από την αρχή πρέπει να προβλεφθεί **αναβάθμιση**

- λειτουργική,
- οικονομική και
- θεσμική

των **υπαρχόντων οργάνων** που παράγουν έργο **ορολογικής και/ή οροπληροφορικής** υποδομής
όπως είναι

- η επιτροπή **ΕΛΟΤ/ΤΕ21** και
- σχετικές Υπηρεσίες **ΙΕΛ** και **ΕΚΤ**

και **εντατικοποίηση** των εργασιών τους για την
υποστήριξη του συστήματος.

Το προτεινόμενο ελληνικό σύστημα / Βήμα 3β Αναβάθμιση της επιτροπής ΕΛΟΤ/ΤΕ21

Μια ειδική περίπτωση **ΘΕΟ**,
που είναι η **πρώτη που πρέπει να λειτουργήσει**,
είναι εκείνη που θα προέλθει από την **αναβάθμιση** της
επιτροπής ΕΛΟΤ/ΤΕ21 που λειτουργεί με ευθύνη του
ΤΕΕ και καλύπτει το θεματικό πεδίο «Ορολογία».

Η **ΕΛΟΤ/ΤΕ21** θα μετασχηματιστεί σε **ΘΕΟ** με το όνομα
**«Θεματική Επιτροπή Αρχών και Μεθόδων της
Ορολογίας» (ΘΕΑΜΟ)**.

Το έργο της **ΘΕΑΜΟ** αποτελεί **βάση και υποδομή** για
τη **λειτουργία όλων των ΘΕΟ** και του Συστήματος
γενικότερα.

Το προτεινόμενο ελληνικό σύστημα / Βήμα 3β Αναβάθμιση της επιτροπής ΕΛΟΤ/ΤΕ21

Το έργο της **ΘΕΑΜΟ**

(που σήμερα είναι στο πρόγραμμα της ΕΛΟΤ/ΤΕ21)
είναι να **μεταφέρει** και **προσαρμόσει** στην ελληνική
γλώσσα και για την ελληνική γλώσσα τα **διεθνή**
πρότυπα (ISO) που αφορούν:

- **διαγλωσσικές αρχές και μεθόδους**
 - της Ορολογίας,
 - ορογραφίας και
 - λεξικογραφίας,
- **οροπληροφορικές εφαρμογές και**
- **διαχείριση γλωσσικών πόρων.**

Το προτεινόμενο ελληνικό σύστημα / Βήμα 3β Αναβάθμιση της επιτροπής ΕΛΟΤ/ΤΕ21

Με τους σημερινούς ρυθμούς της ΕΛΟΤ/ΤΕ21

(που είναι και συλλογικό μέλος της ΕΛΕΤΟ)

χρειάζονται **χρόνια** για να υποστούν επεξεργασία και να εκδοθούν για την ελληνική αυτά τα (σήμερα 27) **πρότυπα**.

Με τη λειτουργία της ως **ΘΕΑΜΟ**, το έργο αυτό θα πρέπει να ολοκληρωθεί **σε λίγους μήνες**,

δεδομένου ότι **μεγάλο μέρος του περιεχομένου** των προτύπων αυτών πρέπει να **διδαστεί** στα **μέλη των ΘΕΟ**, πριν αυτές αρχίσουν να παράγουν όρους.

Για το σκοπό αυτό πρέπει η ένταξή της στο Σύστημα να είναι άμεση.

Το προτεινόμενο ελληνικό σύστημα / Βήμα 3β Αναβάθμιση της επιτροπής ΕΛΟΤ/ΤΕ21

Πρέπει να τονίσουμε εδώ το **σημαντικότατο** ρόλο των **εκπαιδευτικών ιδρυμάτων**.

Είναι απαραίτητη η συμμετοχή **πανεπιστημιακών σε όλα τα όργανα** του Συστήματος (**ΓΕΟ, ΘΕΟ**)

και **ιδιαίτερα** στη **διατύπωση** και στον **σχολιασμό** του έργου της **ΘΕΑΜΟ**, όπου θα καθιερωθούν οι **ορολογικές αρχές και κανόνες** που προσιδιάζουν στην **ελληνική γλώσσα**.

Το προτεινόμενο ελληνικό σύστημα / Βήμα 3β Αναβάθμιση των υπηρεσιών ΙΕΛ και ΕΚΤ

Παράλληλα, στον τομέα των οροπληροφορικών εφαρμογών,

το **ΙΕΛ** και το **ΕΚΤ** πρέπει να προετοιμάσουν υποστηρικτική υποδομή για την αποθήκευση, διάθεση και διάχυση των παραγόμενων ελληνικών όρων τόσο στον ελληνικό όσο και στο διεθνή χώρο

- σχεδιασμός και λειτουργία **κεντρικής τράπεζας όρων**, όπως η προβλεπόμενη από το ΕΠΟΣ «Εθνική Βάση Δεδομένων Ορολογίας» (**ΕΒΔΟ**),
- ανάπτυξη υποδομής **διαδικτύωσης** της κεντρικής βάσης με τις υπάρχουσες ήδη **θεματικές** (Βάσεις ΕΛΕΤΟ, ΕΛΟΤ κ.ά) ή αυτές που θα δημιουργηθούν κατά θεματικό πεδίο.

Το προτεινόμενο ελληνικό σύστημα / Βήμα 3β **Αναβάθμιση των υπηρεσιών ΙΕΛ και ΕΚΤ**

Για το σκοπό αυτό **προτείνεται** να λειτουργήσει, τόσο στο ΙΕΛ όσο και στο ΕΚΤ, ειδική **Υπηρεσία Ορολογίας**, στο πλαίσιο του οργανογράμματος του καθενός.

Η **Υπηρεσία Ορολογίας** του **ΙΕΛ** θα έχει την ευθύνη των ανωτέρω **έργων πληροφορικής**, ενώ

η **Υπηρεσία Ορολογίας** του **ΕΚΤ** θα έχει την ευθύνη της **λειτουργίας** της προκύπτουσας **υποδομής** (*αποθήκευση, διάθεση και διάχυση των όρων*).

Οι δραστηριότητες αυτές είχαν προβλεφθεί στο **επιχειρησιακό σχέδιο** του **ΕΠΟΣ**. Οι αντίστοιχες **γραμμές δράσης** μπορούν να αξιοποιηθούν πλήρως.

Το προτεινόμενο ελληνικό σύστημα / Βήμα 3γ **Ανθρώπινοι πόροι - κατάρτιση**

Στο νομοθέτημα σύστασης της ΓΕΟ,

θα περιλαμβάνονται και οι διαδικασίες επιλογής των μελών των ΘΕΟ.

Πριν οι ΘΕΟ αρχίσουν παραγωγικό έργο είναι απαραίτητη η κοινή ορολογική και οροπληροφορική κατάρτιση των μελών τους, ώστε:

- αφενός να «*μιλούν όλοι την ίδια γλώσσα*» σχετικά με την *ορολογική εργασία* και
- αφετέρου να *εφαρμόζουν* τα ισχύοντα *διεθνή πρότυπα*, προσαρμοσμένα κατάλληλα για την ελληνική γλώσσα από την **ΘΕΑΜΟ**.

Το προτεινόμενο ελληνικό σύστημα / Βήμα 3γ **Ανθρώπινοι πόροι - κατάρτιση**

Προτείνεται να καθορισθεί ως υπεύθυνος φορέας για την **ορολογική κατάρτιση** των μελών των **ΘΕΟ** η **ΕΛΕΤΟ**,

η οποία παίζει **βασικό ρόλο** στην επιτροπή **ΕΛΟΤ/ΤΕ21** (δηλ. την **ΘΕΑΜΟ**) και διαθέτει σχετική τεχνογνωσία.

Παράλληλα με την εντατική λειτουργία της **ΘΕΑΜΟ**, η **ΕΛΕΤΟ** θα αναπτύξει **κατάλληλα προγράμματα κατάρτισης**, ώστε

αμέσως μετά την ίδρυση μιας ΘΕΟ να ακολουθεί η **φάση κατάρτισης** των μελών της.

Το προτεινόμενο ελληνικό σύστημα / Βήμα 4 Μετασχηματισμός υπαρχόντων οργάνων

Αφού το Σύστημα αρχίσει να λειτουργεί, προτείνεται να μετασχηματιστούν σε αντίστοιχες ΘΕΟ **υπάρχοντα όργανα** που επιτελούν (ή έχουν επιτελέσει) **σημαντικό έργο ορολογικής παραγωγής** σε συγκεκριμένους τομείς όπως:

- **ΜΟΤΟ,**
- **ΕΛΟΤ/ΤΕ48/ΟΕ1,**
- **ΕΛΟΤ/ΤΕ2/ΟΕ5,**
- **ΙΑΤΡΟΤΕΚ, ...**

και να αξιοποιηθούν τα μέχρι σήμερα **αποτελέσματα των εργασιών τους** (έντυπα ορολογικά λεξικά, ορολόγια και γλωσσάρια, ηλεκτρονικές βάσεις όρων).

Το προτεινόμενο ελληνικό σύστημα / Βήμα 4 Μετασχηματισμός υπαρχόντων οργάνων

Αυτό σημαίνει ότι,

σε κάθε περίπτωση, θα αναπτύσσεται **αντίστοιχη ΘΕΟ**,

που θα αναλαμβάνει να **συνεχίσει τις εργασίες** του προϋπάρχοντος οργάνου και να **αξιοποιήσει το ως τότε έργο του**,

στο πλαίσιο των **κανόνων** και **διαδικασιών** του Συστήματος.

Το προτεινόμενο ελληνικό σύστημα / Βήμα 4 Μετασχηματισμός οργάνων του ΕΛΟΤ

Σ' αυτήν την κατηγορία είναι και οι **επιτροπές/ ομάδες ορολογίας** του ΕΛΟΤ,

Γενικά, πρέπει να **αναβαθμιστεί** όλη η ορολογική δραστηριότητα του ΕΛΟΤ.

Κάθε **θεματικό πεδίο** της τυποποίησης θα πρέπει να καλύπτεται τελικώς και από μία **ΘΕΟ**, η οποία θα **ανασκοπήσει** την ορολογία του θεματικού πεδίου και στη συνέχεια θα **παράγει** και/ή θα **επικυρώνει** τους **νέους όρους**.

Η **ΘΕΟ** αυτή μπορεί να λειτουργεί στον ΕΛΟΤ ή εκτός ΕΛΟΤ με **προδιαγεγραμμένη σχέση συνεργασίας**.

Το προτεινόμενο ελληνικό σύστημα / Βήμα 4 Αξιοποίηση των μέχρι σήμερα εργασιών

Σε **όλες τις φάσεις** της δημιουργίας και ανάπτυξης του Συστήματος,

θα γίνεται **πλήρης αξιοποίηση** των προηγούμενων εργασιών και προτάσεων

και κυρίως των **στοιχείων** που είχαν συγκεντρωθεί και οργανωθεί στο πλαίσιο του **ΕΠΟΣ**.

Τίποτε από τα προηγούμενα δεν πρέπει να πάει χαμένο.

Το προτεινόμενο ελληνικό σύστημα / Βήμα 4 Παρουσία της ελληνικής γλώσσας στην εν τω γεννάσθαι γνώση

Ειδική πτυχή του Συστήματος:

Μελέτη και **εφαρμογή** προγράμματος υποστήριξης της **παρουσίας** της Ελληνικής Γλώσσας *εκεί όπου η γνώση είναι ακόμα εν τω γεννάσθαι.*

με θεσμοθέτηση **διεργασιών παρότρυνσης και υποστήριξης** των **ενεργών Ελλήνων επιστημόνων** να συντάσσουν/εκδίδουν/δημοσιεύουν όλες τις επιστημονικές εργασίες/ανακοινώσεις/δημοσιεύσεις τους **οπωσδήποτε και στα ελληνικά,**

και να παρέχουν ταυτόχρονα και ένα **πρώτο Λεξιλόγιο προτεινόμενων ελληνικών όρων** ισοδύναμων προς τους ξενόγλωσσους.

Το προτεινόμενο ελληνικό σύστημα / Βήμα 4 Παρουσία της ελληνικής γλώσσας στην εν τω γεννάσθαι γνώση

Τα **Λεξιλόγια** αυτά,

με θεσμικές διαδικασίες του Συστήματος θα

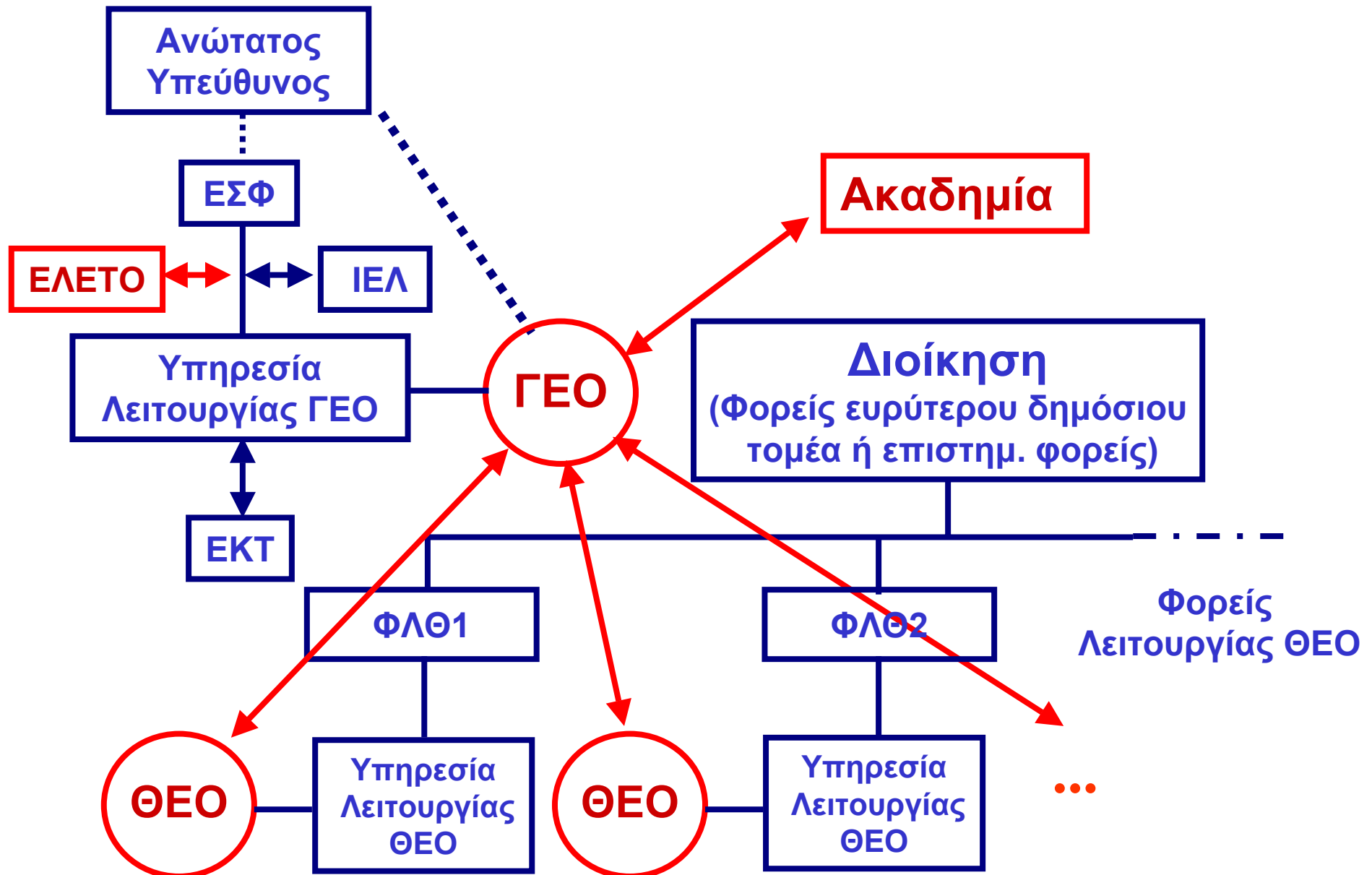
- δημοσιοποιούνται,
- σχολιάζονται,
- βελτιώνονται,
- οριστικοποιούνται και
- επικυρώνονται από την αντίστοιχη **ΘΕΟ** και από τη **ΓΕΟ** και, στη συνέχεια, να
- διαδίδονται σε ευρεία κλίμακα μέσω των προβλεπόμενων μηχανισμών διάδοσης.

Το προτεινόμενο ελληνικό σύστημα

Βήματα - Ανακεφαλαίωση

- Βήμα 1 : Καθορισμός υπεύθυνου εθνικού συντονιστικού / διαχειριστικού φορέα (ΕΣΦ) – ΕΛΕΤΟ & ΙΕΛ εθνικοί σύμβουλοι
- Βήμα 2 : Γενική Επιτροπή Ορολογίας (ΓΕΟ) – Ακαδημία (Γραφείο Επ. Ορολογίας και Νεολογισμών)
- Βήμα 3α: Θεματικές Επιτροπές Ορολογίας (ΘΕΟ)
- Βήμα 3β: ΘΕΑΜΟ (αναβάθμιση της ΕΛΟΤ/ΤΕ21) – Υπηρεσίες Ορολογίας ΙΕΛ και ΕΚΤ
- Βήμα 3γ: Στελέχωση οργάνων – κατάρτιση μελών – ΕΛΕΤΟ
- Βήμα 4 : Μετασχηματισμός υπαρχόντων οργάνων – όργανα ΕΛΟΤ, ΕΛΕΤΟ κ.ά.

Το προτεινόμενο ελληνικό Σύστημα

Κλείνοντας

Η πρόταση αυτή της **ΕΛΕΤΟ**,

που θα αποτελέσει και το **αντικείμενο** της **συζήτησης εργασίας** στη συνέχεια της σημερινής ημερίδας,

δεν «έπεσε εξ ουρανού» ούτε αποτελεί «ενύπνιο» του ομιλούντος.

Είναι μια ακόμα «**κραυγή**» **ανθρώπων** που ασχολούνται πολλά χρόνια με την ορολογία και με τον «**ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ**» **ρόλο** της στην **περιγραφή** και **μετάδοση** της **γνώσης**.

Ναι ! Η ορολογία είναι αγαθό.

Θα λέγαμε, όμως, ότι η ελληνική ορολογία, σήμερα, είναι «αγαθό εν ανεπαρκεία».

Αληθινά, όταν η Βάση ΙΑΤΕ της Ευρωπαϊκής Ένωσης μόνο κατά 33% καλύπτεται από ελληνικούς όρους, είναι ή δεν είναι οι ελληνικοί όροι «εν ανεπαρκεία»;

Η πρόταση της ΕΛΕΤΟ δεν είναι παρά ένα κάλεσμα για εθνική προσπάθεια να μην αφήσουμε να επεκταθεί ακόμα περισσότερο η ανεπάρκεια αυτή...